

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט ניר זיתוני

התובע

האב

באמצעות ב"כ עו"ד רועי ברומר

נגד

הנתבעים

1.האם

באמצעות ב"כ עו"ד נרקיס לביא
2. הפנימייה – שולחת הודעת צד ג'
באמצעות ב"כ עו"ד עידית סגל

מקבלת הודעת צד ג'

מדינת ישראל – משרד החינוך
באמצעות עו"ד תמר שחף
פרקליטות מחוז חיפה – אזרחי

פסק דין – עותק מותר לפרסום

לפניי תביעה נזיקית לתשלום פיצויים בסך 196,080 ₪, שהגיש התובע (להלן: "האב") נגד נתבעת 1 (להלן: "האם") ונתבעת 2 (להלן: " הפנימייה ") - האחרונה שלחה הודעת צד שלישי נגד משרד החינוך (להלן: "צד שלישי ") - בגין עוגמת נפש ונזקי ממון שנגרמו לו לטענתו בגין רשלנות והפרת חובה חקוקה מצדם, עת שרשמו את שני בניו הקטינים (להלן: "הקטינים") לפנימייה מבלי שביקשו וקיבלו אישורו לכך, וזאת חרף העובדה שהוא גרוש מהאם ועדיין הוא אפוטרופוס טבעי של שני הקטינים.

השאלה העיקרית העומדת להכרעה: האם הפנימייה או מי מטעמה, אשר קולטת ילדים ומופקדת על רישומם למוסדות החינוך, חבה חובת זהירות כלפי ההורה שאינו רושם את הילד, העלול להיפגע מהרישום או הקליטה למסגרת - וזאת במקרים של הורים גרושים או פרודים.

רקע:

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

1. מדובר בתביעה נזיקית בין צדדים גרושים, הורים לשני ילדים תאומים ילידי שנת ,
השוהים בעת הגשת התביעה בפנימייה.
2. התביעה הוגשה תחילה נגד האם והפנימייה. בהמשך אושר צירוף הפנימייה כנתבעת
נוספת לתביעה בבית המשפט לענייני משפחה, והאחרונה שלחה הודעת צד שלישי
למשרד החינוך.
3. ביום נחתם הסכם גירושין בין האב לאם, בגדרו נקבעו זמני שהות לאב בכל יום ששי
בין השעות 09:00-14:00 בבית האם בצפון וזאת עד הגעתם של הקטינים לגיל 3.
4. אין מחלוקת כי לפני הגעת הקטינים לגיל 3 נותק הקשר בין האב לקטינים באופן
מוחלט. קיימת מחלוקת ביחס לנסיבות הנתק.
5. אין מחלוקת כי האב ידע את הכתובת של מקום המגורים של הקטינים בצפון הארץ עת
שהוא שהה במרכז הארץ והקים משפחה חדשה.
6. אין מחלוקת כי האב נשא בתשלומי המזונות גם בתקופת הנתק המוחלט אשר נמשך כ-
13 שנים.
7. ביום 14.2.18 הוגשה התביעה עסקינן. לטענת האב, פעלו האם והוריה (במיוחד מאוזכר
אביה המנוח) ליצור נתק בינו ובין הקטינים, "עד שהקשר נותק סופית למשך כ- 13
שנה" (סעיף 21 לכתב התביעה). לשיטת האב, לאחר נתק ממושך מילדי בעקבות אילוצי
עבודה, עבר לעבוד בצפון כ. לאחר בירור הוברר לו כי הקטינים שוהים בפנימייה,
וזאת משך קרוב לארבע שנים. האב פנה לגורמים בפנימייה ולאחר מספר ניסיונות עלה
בידו לפגוש את אחד הקטינים (שהתאשפז באותה עת); או אז נוצר קשר מסוים בין
האב והקטינים; אולם, נטען כי האם התנגדה לכך והאב פנה לרווחה; תחילה התקיימו
מפגשים טובים, לדבריו, אם כי בחלוף זמן קצר, לאחר כשני מפגשים, החלו הקטינים
להאשים האב בכך שאינם מכירים אותו. האב טוען כי האם עוולה כלפיו משלא יידעה
אותו כי הקטינים מועמדים ובסופו של יום מועברים לפנימייה; עוד מציין כי היה מקום
להפחית החיובים המשולמים (מזונות) בגין הקטינים עקב שילובם בפנימייה. בנוסף,
נטען כנגד הפנימייה כי זו לא טרחה לאתרו ולחפשו כדי לקבל עמדתו ואישורו טרם
הרשמת הקטינים. היה על הפנימייה לקבל את הסכמת שני ההורים טרם קליטת

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

הקטינים, בשים לב לכך כי מדובר בהורים גרושים. נטען כי הפנימייה התרשלה והפרה
הוראות דין מפורשות ובכך ביצעה הפרת חובה חקוקה כהגדרת עוולה זו בפקודת
הנזיקין. בנסיבות אלו, טוען האב כי נגרמו לו נזקים שונים עקב הפרת הדין על ידי
הנתבעות. התנהלות הנתבעות ותוצאתה גרמו לאב עגמת נפש, ונזק בדמות תשלום דמי
מזונות. לפיכך סבור האב כי יש לפסוק לטובתו פיצויים ממוניים הפסד בגין עבר ועתיד
ביחס לתשלומי דמי מזונות ומדור לעבר ולעתיד אשר מעריך אותם בסך של 46,080 ₪,
פיצויים לא ממוניים – בגין עוגמת נפש סך של 100,000 ₪ ופיצוי נוסף בגין פגיעה
במוניטין של האב אשר נשללה ממנו אבהותו בסך של 50,000 ₪.

**ייאמר כאן כי העוולה בעניין הפרת חובה חקוקה נטענה נגד שתי הנתבעות- האם
והפנימייה. בנוגע לעוולת הרשלנות הטענה נטענה נגד הפנימייה בלבד.**

8. ביום 8.3.18 הוגש כתב הגנה מטעם האם. נטען כי התביעה נעדרת כל בסיס עובדתי או
משפטי. האב ניתק לחלוטין את הקשר עם ילדיו במשך שנים רבות ולמעשה מהיות
הקטינים בני כ- 3 שנים, אין לו להלין אלא על עצמו ואין כל עילת תביעה. יתרה מכך,
במהלך כל השנים האב לא קיים את הסדרי הקשר שנקבעו בהסכם בין הצדדים. ככל
וטענותיו המוכחות היו נכונות, יכול היה האב במהלך כל השנים, לעתור לבית המשפט
בתביעה מתאימה. האב בחר לוותר על ילדיו מגיל צעיר. הילדים ביום הגשת התביעה
בני ואינם מעוניינים בקשר עמו. האם מפנה לאמור בתסקיר שהוגש במסגרת י"ס
09-17-38484 ובתגובת האב לו. בכך יש לאיין כל טענותיו. האם טוענת כי סמוך לאחר
הגירושין התירה לאב להיכנס לדירתה על מנת לקיים את הסדרי הקשר עם הקטינים,
אולם, לאחר מספר פעמים, חזר הנתבע לסורו והחל לקלל לגדף את הקטינים בני
השנתיים וחצי. האם כמובן לא אפשרה יותר את קיום הסדרי הקשר בדירת. זאת
ועוד, לקראת הגעתם של הקטינים לגיל 3 שנים, כאשר על פי ההסכם היה אמור האב
להתחיל לקיים הסדרי קשר הכוללים לינה, נעלם האב לחלוטין מחיי הקטינים ללא
כל הסבר וללא הותרת פרטי התקשרות עמו. הטלפון היחיד שביצע היה לגנות, כאשר
הודיע כי אינו מעוניין יותר בקשר עם הקטינים. נטען כי האב לא עשה דבר וחצי דבר
לקיום הסדרי הקשר במשך שנים רבות. נישואיו של האב בשנית והעובדה שהקים
משפחה חדשה, אינם עילה לזניחת ילדיו. עובדתית האב זנח את ילדיו לחלוטין

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

במשך שנים רבות. האם מפנה לתוכן ההודעות שצרף האב בדבר השיחות שהתנהלו בינו לבין הקטינים וציינה כי הן משולחות רסן. אכן האב משלם את מזונות הקטינים וכדבריו אינו מבקש להפחיתם. עם זאת, במשך כל השנים הוא לא שילם את המחציות שנקבעו בסעיף 3.7 להסכם והאם לא פעלה לגבייה, אולם דורשת כיום במסגרת הליך זה פיצוי על כך. עוד נטען כאשר האב ניתק כל קשר עם ילדיו ולא קיים זמני השהות שסוכמו, הדבר הכביד על האם בהוצאות עבור צרכי הקטינים לאורך שנים רבות. העובדה שהאב זנח את ילדיו במשך שנים כה רבות הפקיעה דה - פקטו את זכותו לשמש כאפוטרופוס על ילדיו. מי שנשא בנטל גידול הילדים במשך כל השנים היא האם. האב לא עשה דבר וחצי דבר כדי לקרובם אליו במשך כל השנים וגם במהלך הניסיון האחרון הצליח ב "כשרונו" להרחיקם. צוין כי האב שופך טענות משפטיות מן היקב ומן הגורן שאינן רלוונטיות כלל וכלל למקרה דנן, תוך התעלמות מצורכי הקטינים טובתם. מבוקש לדחות את התביעה.

9. ביום 7.5.18 אישר בית המשפט, המותב הקודם כב' השופט סילמן, את צירוף הפנימייה כנתבעת נוספת בתיק וזאת בהעדר תגובה.

10. ביום 3.7.18 התקיים דיון במעמד הצדדים. בית המשפט נתן החלטה במסגרתה הורה לפנימייה להגיש מסמכים לגבי פרטי שילוב הקטינים בפנימייה, דוחות סוציאליים לגבי השילוב, אם נעשו ניסיונות לאתר האב וכן נהלי שילוב קטינים בפנימייה, ככל שישנם, יוגשו עד תום הפגרה. לאחר קבלת המסמכים יוכלו הצדדים לשקול הצורך בהליכים נוספים. עם קבלת המסמכים יקבע מועד נוסף.

11. בהמשך, לאחר בקשות שונות שהוגשו מטעם הפנימייה, בין היתר בקשה לדחייה על הסף, ניתנו החלטות בהתאם, בגדרן נקבע כי אין מקום לדחות את התביעה על הסף נגד הפנימייה ויש צורך בהגשת כתב הגנה.

12. ביום 5.3.19 הוגשה מטעם הפנימייה הודעת צד שלישי למשרד החינוך - המנהל לחינוך התיישבותי או אגף הקליטה של תלמידים בפנימיות. נטען כי האחריות על תהליך המיון היא של הצד השלישי באמצעות צוות המאבחות מטעמו. מנהל הפנימייה מקבל הפניה של המועמד ובתום הריאיון מעביר המנהל למנהל לחינוך התיישבותי את החלטתו, והמנהל - צד שלישי, מודיע למועמד. הכל בהתאם להנחיות מטעם צד שלישי עצמו

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

אשר צורפו להודעה. נטען כי ככל שיקבע שהייתה רשלנות, היא רובצת על כתפי הצד השלישי והוא יהיה חייב בפיצוי או שיפוי, ככל שתחויב הפנימייה בכך.

13. ביום 17.6.19 הוגש כתב הגנה מטעם הפנימייה. תחילה נטען כי יש לסלק את התביעה על הסף מחמת העדר עילה, לא חלה עליה כלל חובת זהירות כלשהי או מי מטעמה. הפנימייה עבדה לפי הנהלים ולא חרגה מכל דין ואין קשר לנזק הנטען שלא הוכח בכלל. הסכסוך הוא בין האב והאם. ראיה לכך, התביעה מתנהלת בבית משפט לענייני משפחה ולא כתביעה אזרחית רגילה. נטען, כי לאב אשם תורם או אשם מכריע ביחס לנזקים הנטענים, אשם אשר מנתק כל קשר סיבתי נטען. האב לא צרף חוות דעת רפואית להוכחת הנזק שברפואה. בנוסף נטען כי האב הפר את החובה בדין להקטנת נזק. לגופו של עניין נטען כי הקטינים נקלטו לפנימייה בהליך הפניה של המנהל בשונה מהפניה ישירה. דהיינו תהליך המיון הראשוני, המבחנים והעברת המידע האישי והרפואי ועוד מתבצע על ידי צוות המאבחנות של המנהל, באחריות משרד החינוך ולא באחריות הפנימייה. מנהל הפנימייה, לאחר קבלת הפניה, מזמין המועמד לראיון אישי, בוחן התאמתו לפנימייה ומעביר החלטתו למנהל לחינוך התיישבותי. ביחס לטענת האב להפרת חובה חקוקה נטען כי יש למחוק את הסעיפים מכתב התביעה שכן לא פורטו סעיפי החוק כמתחייב.

14. ביום 18.7.19 הוגש כתב הגנה מטעם הצד השלישי. נטען כי מדובר בתביעה מופרכת. האב ניתק קשר מהקטינים למשך למעלה מ-13 שנה. האב מצא לנכון לחפש אחריהם רק בשנת, כאשר התקבלו לפנימייה שנים קודם להגשת התביעה. האב לא היה מעורב בחיי הקטינים שנים רבות. אם היה עושה מאמץ קודם היה יודע כי הקטינים בחרו מרצונם להתחנך בפנימייה. מדובר בקטינים שמתפקדים בהצטיינות ורצונם להמשיך בכך עד כיתה י"ב. נטען, כי המנהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער במשרד החינוך, הינו הגוף במשרד החינוך המרכז את מוסדות החינוך הפנימייתיים החינוכיים (וחלק מהמוסדות הפנימייתיים והטיפוליים) הכוללים את בתי הספר במועצות האזוריות, כלל כפרי הנוער, הפנימיות העצמאיות, הישיבות התיכוניות, מוסדות חינוך ימי, ועוד. צוין כי הפנימייה, היא פנימייה למצוינות, עבור תלמידי כיתות ז'-י"ב, המיועדת לילדים מכל הארץ, בעלי יכולות גבוהות בלימודים ובתחומים נוספים. לפנימייה אין בית ספר בתחומה והחניכים בה משובצים על ידי רשות החינוך המקומית לבתי ספר תיכוניים בתחום שיפוטה. מדובר בפנימייה בבעלות אשר אינה מהווה מוסד חינוך כמשמעו בחוק לימוד חובה תש"ט-1949, אלא מדובר על מסגרת פנימייתית חינוכית. הרישום לפנימיות החינוכיות נעשה לפי רצון ההורים, ובמקרים נדירים,

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

1 בהתאם לצו שיפוטי או החלטה של בית משפט לשבץ את הילד בפנימייה מסוימת. הליך
2 הקליטה וההשמה לפנימייה נעשה על ידי ההורים ישירות מול הגורם הרלוונטי
3 בפנימייה אשר אחראי על קליטת התלמידים, או על ידי פנייה של ההורים לאגף
4 הקליטה במנהל לאגף התיישבותי. צוין עוד כי המנהל מתקצב פנימיות חינוכיות בשני
5 רבדים : באמצעות תקציב דמי החזקה עפ"י סל לאור 1 - למימון ההוצאות התפעוליות
6 השוטפות של הפנימייה ובאמצעות סל שירותים אישיים ספציפיים שכל חניך זכאי
7 להם. במשרד החינוך, המנהל לחינוך התיישבותי, קיים אגף לקליטת והשמת תלמידים.
8 הוא אינו מהווה רשם, לא בהתאם לדין ולא בהתאם לאחריות או סמכות משרד החינוך,
9 אלא תפקידו לבחון את נזקקות הילד והמשפחה להיקלט במסגרת פנימייתית, לבחון
10 את צרכיו ובהתאם לכך לשבצו בפנימייה המתאימה שתיתן מענה לצרכיו. באם
11 התלמיד או הוריו כבר פנו ישירות לפנימייה, כפי שהיה במקרה דנן, הוא עובר הליך של
12 ראיון ואבחון באגף הקליטה במנהל לחינוך התיישבותי לבדיקת זכאותו החינוכית או
13 הסוציאקונומית לקבלת סיוע ע"י המנהל בתשלום לפנימייה ולקבלת סל דמי אחזקה,
14 וכן לשם מתן מענה לצרכיו של הילד על פי הממצאים שאובחנו.
15
16 באם נמצא כי הוא עומד בקריטריונים לקבלת דמי אחזקה הוא מאושר באגף הקליטה.
17 במסגרת ראיון הקליטה נערך טופס שכותרתו "הפנייה להיכרות", אשר אינו מהווה
18 רישום לפנימייה, אלא משמעו שהתלמיד עונה על הקריטריונים של אגף הקליטה
19 והפנימייה מתאימה לצרכיו. נטען כי במקרה דנן, מי שמחליט בסופו של דבר אם
20 המועמד יתקבל לפנימייה או לא, הוא מנהל הפנימייה (שולחת ההודעה) ולא משרד
21 החינוך. עוד הודגש כי ייתכן שיהיה מצב בו חניך יתקבל וילמד בפנימייה ללא ידיעת
22 אגף הקליטה. זהו לא תנאי לקבלתו לפנימייה. אלא שאז יאלצו הורים לשאת בכל
23 תשלומי אחזקתו ללא סיוע/השתתפות המנהל לחינוך התיישבותי. לאור האמור, לא
24 קיים כל יסוד עובדתי או משפטי המקים עילה להודעת צד ג' כנגד משרד החינוך ודינה
25 דחייה.
26
27 ביחס להתנהלות מוסדות חינוך עם משפחות תלמידים להורים גרושים, הפנה צד
28 השלישי להוראות החוק הקיימות בעניין. נטען כי על פי סעיף 3 לאמנת האו"ם בדבר
29 זכויות הילד (להלן "האמנה"), בכל הפעולות הנוגעות לילדים, תהא טובת הילד שיקול
30 ראשון במעלה. על פי סעיף 12 לאמנה, יש לתת משקל ראוי לדעותיו של הילד בהתאם
31 לגילו ומידת בגרותו. בנוסף בהתאם לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב
32 1962- (להלן: "חוק הכשרות") שני ההורים הם האפוטרופוסים על הקטינים ואחראים

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

1 כל אחד מהם, יחד ולחוד, על שלומו, חינכו ובריאותו של הקטין, אלא אם כן בית
2 המשפט קבע אחרת. עוד צוין כי סעיף 18 לחוק הכשרות קובע חזקה לפיה די בפעולת
3 הורה אחד וחזקה כי ההורה האחר הסכים. יתרה מזאת, מעבר לעובדה שהורים
4 מחויבים לפעול בהסכמה בנוגע לקטין, הרי שבאין הסכמה ההכרעה נתונה לבית
5 המשפט ולא למשרד החינוך, הכל בהתאם להוראות סעיף 19 לחוק הכשרות בעניין.
6
7 לגופו של עניין נטען, כי בנגוד לטענת האב כי רצה קשר עם ילדיו ו"ניסה להתקרב
8 אליהם", לא ידוע לצד השלישי על כל פעולה שנקט או כל בקשה שהוגשה לקבל מידע
9 חינוכי על הקטינים או לרשום את כתובתו ככתובת נוספת של הקטינים כדי לקבל מידע
10 עליהם. לצד ג' לא ידוע כי במהלך השנים הייתה פנייה מטעמו של האב לעדכן את
11 כתובתו ככתובת נוספת לילדיו הקטינים על מנת לקבל מידע חינוכי אודותיהם. שתיקתו
12 של האב וחוסר העניין שלו בנוגע למסגרות החינוכיות בהן היו הקטינים בכל השנים,
13 יכולה להיחשב כהסכמה שבשתיקה לכל הפעולות שנוקטת האם הנוגעות לחינוכם
14 לצורך התקיימותה של החזקה בסעיף 18 לחוק הכשרות. הצד השלישי טען כי לא ידוע
15 לו על ניסיונות של האם או הפנימייה לקבל הסכמתו של האב לרישום של הקטינים
16 לפנימייה. לפי הנמסר לאגף הקליטה במנהל לחינוך התיישבותי, בעת קליטתם של
17 הקטינים, האב בנתק מהמשפחה שנים רבות ואינו מתעניין בקטינים ואין להם מושג
18 לגביהם. עם זאת לפי החזקה שנקבעה בחוק הכשרות, ניתן לראות בו כמי שהסכים כל
19 עוד לא הוכח היפוכו של דבר. ובמקרה עסקינן, לא ידוע למשרד על ניסיונות של האב
20 כאפוטרופוס לפנות לבית משפט ולקבל סעד, באותה תקופה בה מתאר בכתב התביעה
21 כי ניסה ליצור קשר עם ילדיו ללא הצלחה. כך גם לא ברור מהמתואר האם ניסה לערב
22 את לשכת הרווחה הרלוונטית, והאם נעשו הליכים כלשהם מול גורם רלוונטי כלשהו
23 על מנת להיות חלק מחיי ילדיו הקטינים. כך למשל לעדכן את בית הספר או הרשות,
24 עוד בטרם הועברו לפנימייה ב . כך גם יכול היה לעדכן את כתובתו ככתובת
25 הקטינים בהתאם להוראות חוק עדכון כתובת. נראה כי ניסיונות רציניים לברור
26 זכויותיו ודרכי הפעולה החוקיות שיש באפשרותו לנקוט בעניין, לא נעשו כל אותה
27 תקופה. גם כאשר גילה התובע "לתדהמתו" כי הקטינים מתחנכים בפנימייה, הוא לא
28 נקט בכל צעד משפטי או אחר כדי לשנות זאת. בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל, יש לשאוף
29 ליצירת קשר עם כל אחד מההורים, "תוך גילוי רגישות למצב הייחודי של כל משפחה".
30 המקרה הנדון הוא מקרה קיצון בו לאב לא היה כל קשר עם ילדיו למעלה מ 10 שנים
31 במועד קליטתם לפנימייה. המשפחה מסרה בריאיון כי האב אינו מתעניין בילדים מאז
32 גיל 2-3, הקשר עמו נותק לחלוטין ואין להם שום מושג לגביו. במצב כזה, וודאי שקיים

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

שיקול דעת, ואין זה מתפקידה של רשות להתערב עד כדי כך בחיי משפחה, בנסיבות המקרה ולפעול באופן אקטיבי כדי לתור ולבלוש אחרי אב שנפקד שנים רבות קודם לכן מחיי ילדיו והם אינם מכירים אותו מגיל רך.

צד שלישי מכחיש קיומו של נזק ומוכחש כל קשר סיבתי בין הנזק הנטען והמוכחש לבין הפנימייה והימצאות הקטינים בה. האב לא היה חלק מחייהם של הקטינים שנים לפני הגעתם לפנימייה ועל השלכותיו של הנתק הזה, אין לו להלין אלא על עצמו. בדומה לכך, בנוגע לנזקים הנטענים בעניין המזונות. צוין כי האב בעצמו טוען כי אין הוא מבקש להפחית מדמי המזונות גם לאחר שנודע לו הדבר. הקטינים אינם תובעים בתביעה זו ולפיכך אין התובע יכול לטעון לפיצוי בגין נזקים שנגרמו להם. למעלה מן הצורך יפנה הצד השלישי למפורט בתסקיר, לפיו לא זו בלבד שלא נגרם לקטינים כל נזק בהיותם חניכים בפנימייה, אלא שעל פי הדיווח, הם מתפקדים בפנימייה בהצטיינות, שבעי רצון משהותם שם וברצונם לסיים י"ב במסגרת זו. לחלופין, ככל שנגרמו לקטינים נזקים, הרי שנגרמו עקב נטישתו של האב אותם בגיל רך ועקב זניחת חובותיו ההוריות כלפיהם מאז היותם בני שנתיים וחצי.

ביחס להודעה לצד שלישי, נטען כי הוראות חוזר מנכ"ל חלות גם על שולחת ההודעה - הפנימייה. בשנת 2018 פורסם נוהל מקצועי כתוב לאגף אבחון קליטה והשמה במנהל לחינוך התיישבותי, במסגרתו נוסחו הנחיות לתהליך קליטה של ילדים להורים גרושים/פרודים. נוהל זה אינו חל על המקרה כאשר הקטינים נקלטו במועד מוקדם יותר. צד שלישי מפנה לאמור בסעיף 61 לכתב ההגנה של שולחת ההודעה, המהווה הודאת בעל דין לכך שהגורם הבלעדי אשר מחליט על קבלתו של חניך לפנימייה, הוא מנהל הפנימייה, אשר מזמן את המועמד לריאיון בפניו ובתום הריאיון מעביר לידי הצד השלישי את החלטתו אם לקבל את המועמד או באם לאו. למיטב ידיעתו של הצד השלישי, המשפחה בחרה את פנימיית, ערכה את הבירורים שלה מולה ורק לאחר מכן הופנו על ידי האגודה לקידום החינוך לאגף לחינוך התיישבותי להליך הקליטה. הצד השלישי יטען למען הזהירות בלבד, שאם יקבע כי הייתה מוטלת עליו חובה כלשהי – טענה המוכחשת - הרי שהיא לא הפרה כל חובה או לא הייתה כל רשלנות או מחדל או חוסר זהירות מצידה או מצד עובדיה שתחוב בגינו, וכי היא נקטה בכל אמצעי הזהירות שהיה עליה לנקוט בנסיבות העניין ופעלה כפי שגוף ציבורי סביר היה פועל בנסיבות העניין.

15. ביום 1.12.19 התקיימה ישיבת הוכחות במסגרת נחקרו האב והאם.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- 1
- 2 16. ביום 7.7.20 התקיימה ישיבה שנייה במסגרתה נשמעו מטעם הפנימייה מנהל הפנימייה
- 3 היום, מר , ומר אשר מילא בפנימייה תפקידים שונים במשך השנים. מטעם
- 4 משרד החינוך נשמעה גב' .
- 5
- 6 17. ביום 23.9.20 הוגשה בקשת התובע לצירוף ראית הזמה בדמות מסרון ששלח התובע
- 7 למנהל הפנימייה מר בקיץ 2019 .
- 8
- 9 18. ביום 30.9.20 הוגשה תגובת הפנימיה , אשר ביקשה לדחות את בקשת התובע .
- 10
- 11 19. ביום 15.10.20 ניתנה החלטה הדוחה את בקשת התובע לצירוף ראית הזמה תוך חיוב
- 12 התובע בהוצאות הפנימייה .
- 13
- 14 20. ביום 11.10.20 הוגשו סיכומי התובע . נטען כי לאחר הפירוד עשתה האם את הכל כדי
- 15 למדור את האב מחיי הילדים ולמנוע ממנו לקיים את זמני השהות שנקבעו בהסכם
- 16 הגירושין . לאחר שנה של ניסיונות לפגוש את הקטינים חרף אותם קשיים , התובע
- 17 הותש והחליט להתקדם בחיים ולהקים משפחה חדשה . התובע ניסה ליצור קשר עם
- 18 ילדיו באמצעות אדם בשם , הרווחה , אם הילדים והורי האם , אך כל מאמציו עלו
- 19 בתוהו והקשר נותק למשך כ 14 שנה . כאשר הקשר חודש בשנת 2017 , האם פעלה
- 20 להסית את הילדים נגד אביהם והוציאה צו הרחקה שקרי . התובע פנה לרווחה והוסדרו
- 21 מפגשים בינו לבין הילדים . לאחר שני מפגשים טובים גילה התובע כי ילדיו מנוכרים ,
- 22 מבקשים להחליף את שם משפחתם לשם הנעורים של אמם , ומבקשים מהאב לא
- 23 להיות איתם בקשר . בשל כל האמור הוגשה התביעה נגד האם והפנימיה . האם פעלה
- 24 במשך שנים רבות כדי לבצע פעולות המחייבות הסכמה של שני ההורים , מבלי לפנות
- 25 לאב דוגמת רישום למסגרות חינוך , טיפולים רפואיים , הנפקת דרכון ונסיעה לחו"ל .
- 26 גם בשיחת הטלפון בין ההורים משנת 2015 , האם לא סיפרה לאב כי הכניסה את
- 27 ילדיהם לפנימייה . האם אף לא דרשה את תשלומי המחציות . האם מסרה לפנימייה כי
- 28 האב נטש את הילדים , תוך הסתרת תרומתה ל"נטישה" . אחריות הפנימייה גבוהה
- 29 מאחריותה של האם . כאשר האם הבינה כי האב חזר לחיי הילדים כפי שקורה בימים
- 30 אלה , האם ניתקה כמעט לחלוטין כל קשר עם ילדיה , כעולה ממכתב הילדים לרשמת

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

1 ההוצל"פ המצורף לסיכומים . האם גנבה מהאב 3,600 ₪ לחודש במשך 72 חודשים
2 כאשר שלשלה לכיסה את דמי המזונות מבלי שהוציאה ולו שקל אחד על הילדים , אשר
3 שהו בפנימייה.
4 בכתב התביעה ביקש התובע החזר דמי מדור למשך 6 שנים , אולם כעת , נוכח עדותו
5 של מר , מבוקש לחייב בהחזר מלוא דמי המזונות בסך של 216 אש"ח (3,000 ₪
6 כפול 72 חודשים) . הפנימיה היא המוציאה לפועל של התוכנית הזדונית של האם .
7 הפנימיה חייבת לקיים את הוראות חוזר מנכ"ל ומשרד החינוך . עובדי הפנימיה לא ראו
8 לנכון לבדוק את הסיפור של האם ולא ניסו לאתר את אבי הילדים . גב' , העדה מטעם
9 משרד החינוך , הטילה את מלוא האחריות על הפנימיה , כאשר טענה כי משרד החינוך
10 הניח שהפנימיה פעלה בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל , המחייבות חתימה של שני
11 ההורים הגרושים טרם רישום הילדים לפנימייה . ב"כ התובע מפנה לפסיקת בית
12 משפט השלום ברחובות בת"א 49238-12-14 א.ל. (אב הקטינה) נ' עיריית יבנה ,
13 עיריית חיפה ופ.י.ל. (אם הקטינה) מיום 6.7.16 ואף מצרף את פסק הדין . באותו מקרה
14 נקבע כי כאשר הורה גרוש מבקש לרשום את ילדו למוסד חינוכי וטוען כי אין לו קשר
15 עם ההורה האחר , על פקיד הרישום ברשות המקומית לוודא קבלת פרטי ההורה האחר
16 מההורה הרושם , כפי שאף נדרש בטופס הרישום . חוזר המנכ"ל לא מאפשר לפנימייה
17 לקבוע כי אין לפעול לאיתור האב מכח עקרון טובת הילד . חוזר המנכ"ל לא מקנה
18 לפנימייה שיקול דעת בכל הנוגע לחובה לקבל הסכמה של שני ההורים לרישום הילדים
19 לפנימייה . הפנימייה נמנעה מלבצע ולו ניסיון אלמנטרי לאתר את האם דוגמת פנייה ל
20 144 .
21 לא ניתנה כל החלטה שיפוטית השוללת את האפטרופסות של האב על הקטינים .
22 למשרד החינוך יש אחריות שילוחית שכן אישר את הרישום לפנימייה מבלי לבדוק
23 שקוימו הוראות חוזר מנכ"ל בכל הנוגע לקבלת הסכמת האב לרישום . מעדותה של גב'
24 עולה כי משרד החינוך ידע על המקרה המיוחד שכן לאחר הרישום האם והילדים הגיעו
25 למשרד החינוך , שנתן סבסוד מלא לאם כאם חד הורית לשני קטינים . אין למשרד
26 החינוך חסינות מפני תביעת נזיקין בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון והספרות
27 המשפטית הנזכרת בסיכומים . הקשר הסיבתי התקיים שכן אם התובע היה יודע
28 שהאם מתכוונת להכניס את הילדים לפנימייה והיה מסכים לכך , היה יכול לתבוע
29 הפחתה של דמי המזונות . אם התובע לא היה מסכים לרישום לפנימייה , היה
30 באפשרותו לתבוע משמורת . לראיה , היום התובע הינו חלק בלתי נפרד מחיי ילדיו
31 לשביעות רצונם של האב והילדים . הנזק בנוגע לדמי המזונות ברור וקל לחישוב . לגבי
32 עוגמת נפש , בפסק הדין אליו הפנה ב"כ התובע הוכר קיומו של נזק שכזה כאשר האם

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

עברה עם הקטינה מיבנה לחיפה וגרמה לטלטלה בקשר של האב עם הקטינה עד שהדברים הוסדרו בבית המשפט לענייני משפחה. לגבי חלוקת הנזק, במקרה דנן לכל אחת מהנתבעות ולצד ג' תרומה להיווצרות הנזק ומכאן ההצדקה לחייבן במלוא הנזק ביחד ולחוד לפי ס' 11 לפקודת הנזיקין. מבוקש לקבוע כי כל יסודות עוולת הרשלנות התקיימו במקרה תקדימי זה בו במשך 6 שנים אף אחד מהגורמים לא מצא לנכון לעדכן את האב כי ילדיו לומדים בפנימייה.

21. ביום 29.11.20 הוגשו סיכומי הנתבעת 1. התובע ניתק לחלוטין את הקשר עם ילדיו מאז היו בני 3 שנים ולא הגיש תביעה מתאימה כדי לקיים זמני שהות. די בתסקיר שהוגש בתיק י"ס 38484-09-17 ובתגובת התובע לתסקיר כדי לאיין את כל טענות התובע. האם אפשרה לאב לקיים הסדרי שהות בדירתה עד שניצל את המפגשים כדי לגדף את האם ואת הקטינים. הקמת משפחה חדשה אינה עילה לזניחת הקטינים. האב לא שילם את המחציות שנקבעו בהסכם והאם לא פעלה לגביית המחציות. אך טבעי שהילדים יהיו טעונים כלפי האב שלא עשה דבר כדי לקרבם אליו וגם בניסיון האחרון הצליח להרחיקם. אין מקום להפחית את רכיב המדור מהמזונות שכן הילדים המשיכו להגיע לבית האם מהפנימייה וההוצאות תלויות השהות לא פחתו. על האב לשלם לאם את חלקו בהוצאות הקטינים בסך של 272,951 ₪ כמפורט בס' 12 של הסיכומים. האם נאלצה לוותר על צרכיה הרפואיים לרבות מסכת חמצן כדי לרכוש מזון ולספק מדור לילדיה.

22. ביום 10.12.20 הוגשו סיכומי הנתבעת 2. התובע טרם שילם את ההוצאות בהן חויב, פעמיים, לטובת הנתבעת 2, במהלך ניהול ההליך. הנתבעת 2 מצטרפת לטענות הנתבעת 1. התובע הודה כי הקשר בינו לבין ילדיו נותק כאשר היו בני 3 ולא פנה לבית הספר בו למדו ילדיו כי לא היה לו זמן לזה. התובע הסביר כי לא ניסה לאכוף את זמני השהות הקבועים בהסכם כי רק עכשיו התעורר והוא לא אדם של בתי משפט. גם לשיטת התובע אין לו עילת תביעה כלפי הפנימייה שכן אם היה מסכים לרישום ילדיו לפנימייה היה יכול להפחית את דמי המזונות ואם לא היה מסכים, מניעת זכות החבירה אינה נזק המזכה לפיצוי לפי הפסיקה. כך בפרט כאשר נוכח כי בחירת האם לשלוח את הילדים לפנימייה הייתה נכונה. הפנימייה הוקמה בשנת 2007 כדי לאפשר לילדים בעלי יכולת לימודית גבוהה למצות את יכולתם הלימודית, האישית והחברתית. הפנימייה תומכת ומלווה את בוגריה עד השלמת הלימודים האקדמיים. כ-40% מבוגרי הפנימייה משרתים כקצינים בצה"ל ומעל 50% הם בוגרי מוסדות להשכלה גבוהה. מעדות התובע עצמו עולה כי נטש את ילדיו כשהיו בני 3. בגיל 15 פנה התובע לפנימייה

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

כדי לחדש את הקשר עם ילדיו, סירב לבצע חידוש קשר בהדרגה בליווי עו"ס הפנימייה ובחר להציף את ילדיו במידע שחלקו בעל תוכן מיני לא הולם. לאחר שבוע וחצי הודיע התובע למנהל הפנימייה שהילדים לא משתפים עמו פעולה ושוב ניתן קשר עד היום. בקיץ שעבר סירב התובע לאפשר לילדיו לשהות אצלו בחופשת הקיץ, כאשר מצבה של האם לא אפשר כי הילדים ישהו אצלה והפנימייה נאלצה לאתר מסגרת חלופית. כך הפר התובע את חובותיו כאפוטר' של ילדיו. הנתבעת 2 שימשה כבית יציב לילדי התובע במשך 6 שנים. לפיכך אין לנתבעת 2 חובת זהירות מושגית וקונקרטית כלפי התובע ולכן התביעה נגדה צריכה להידחות. ילדי התובע נקלטו בפנימייה דרך הפנייה של משרד החינוך. עדות נציגת משרד החינוך לא הפריכה את טענת הפנימייה בעניין זה. במקרה שלפנינו, כאשר ברור שלפנימייה אין אחריות כלל, יש לסטות מהכלל הקבוע בסעיף 11 לפק' הנזיקין בדבר אחריות של כמה מעוולים ביחד ולחוד. לא התקיים במקרה שלפנינו אחד מאותם מקרים חריגים של פגיעה חמורה בניזוק המלמדת על פגם שורשי בהתנהגות המזיק, אשר יכולים להצדיק הכרה בנזק לא ממוני טהור. ילדי התובע סיימו לימודיהם בפנימייה בהצטיינות. אחד הקטינים סיים לימודיו בהצטיינות יתרה. הקטין האחר היה פעיל חברתית ומוזיקאי. מדובר בתביעה הזויה והדבר צריך להילקח בחשבון בפסיקת הוצאות המשפט.

23. ביום 1.2.21 הוגשו סיכומי צד ג'. מדובר בתביעה מופרכת במסגרתה טען התובע לנזקים שלא הוכחו. אין חולק כי החינוך בפנימייה היה לטובת הקטינים. "חידוש הקשר" בין האב לבין ילדיו נמשך שבוע וחצי בלבד. גרסתה של גב' לפיה המשפחה פנתה לפנימייה ורק אחר כך הופנתה למנהל לחינוך התיישבותי במשרד החינוך לצורך בדיקת זכאות להשתתפות בדמי החזקת הקטינים בפנימייה, לא נסתרה, ואף נתמכה בעדות האם ומר. מטרת הליך הקליטה במנהל היא לבחון נזקקות, כאשר ההחלטה האם לקבל מועמד לפנימייה היא החלטה של מנהל הפנימייה. הנחיות חוזר מנכ"ל משרד החינוך מופנות למוסד חינוך, שהיא הפנימייה, ולא למנהל לחינוך התיישבותי, שהוא גוף מנהלי. לכן יש לדחות את הודעת צד ג', ככל שהתביעה לא תדחה. מוצע לכל הצדדים להסכים כי ההוצאות שיפסקו לחובת התובע יופקדו לחשבון בנק ע"ש הבנים.

24. לא הוגשו סיכומי תשובה מטעם התובע. משרד ב"כ התובע צפה בסיכומי צד ג' ביום בו הוגשו.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

דיון והכרעה

25. אקדים מסקנה לניתוח ואציין כי דין התביעה להידחות על כל רבדיה.

26. דיני הנזיקין קובעים קריטריונים להערכת התנהגויות, כאשר הקו המנחה הוא שהתנהגות לא מוצדקת תחשב כעוולה המזכה את הנפגע בקבלת סעד. התכלית של דיני הנזיקין היא צדק, הרתעה, פיצוי, השבת המצב לקדמותו, פיזור הנזק; יעילות כלכלית והפסת רגש הנקם של הנפגע. (ראו: עמוס הרמן, **מבוא לדיני נזיקין**, תשס"ו, מאי-2006 בעמ' 3).

עוולת הרשלנות

15. במקרה שבפנינו מבסס האב את עילת תביעתו על עוולת הרשלנות. כאשר האב טוען לרשלנות של הפנימייה והאחרונה מפנה את האחריות למשרד החינוך – המנהל לחינוך התיישבותי פנימייתי.

27. עוולת הרשלנות מוגדרת בסעיף 35 לפקודת הנזיקין, כדלקמן:

"עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות. . . . הרי זו התרשלנות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו, עושה עוולה".

28. כדי שתקום אחריות בגין עוולת הרשלנות, נדרש קיומם של שלושה יסודות: חובת זהירות, הפרת החובה וגרם נזק. וזאת נזכיר ונזכור: בנפול יסוד אחד מיסודות העוולה, לא תקום לנתבעת אחריות נזיקית כלפי התובע.

29. שלב ראשון: חובת הזהירות נחלקת לשתיים: חובת הזהירות המושגית וחובת הזהירות הקונקרטית, כאשר שתיהן יחד נקבעות על-פי מבחן הצפיות. במסגרת בחינת

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

קיומה של חובת הזהירות המושגית נשאל, האם אדם סביר צריך היה לצפות להתרחשות הנזק, בהתייחס למערכת היחסים שבין התובע לכל אחד מהנתבעים. וככל שקיימת חובת זהירות מושגית המוטלת על סוג מסוים של מזיקים כלפי סוג מסוים של ניזוקים, יש לבחון אם קיימת גם חובת זהירות קונקרטית, כלומר: אם בין המזיק הספציפי לבין הניזוק הספציפי, בנסיבותיו המיוחדות של המקרה, קיימת חובת זהירות קונקרטית בגין הנזק הספציפי שהתרחש – קרי, האם אדם סביר במסגרת זו היה עליו לצפות את התרחשות הנזק.

30. שלב השני: הפרת החובה, אם נקבע כי מתקיימת חובת זהירות מושגית וקונקרטית, יש לבדוק אם זו הופרה ואם הייתה מצד המזיק התרשלות. בעוד שחובת הזהירות עניינה ביצירת סיכון, הרי שהתנאי של הפרת חובת הזהירות עוסק במניעת סיכון, והאם ננקטו אמצעי זהירות סבירים שלא נקט בהם.

31. שלב שלישי: יש לבחון אם נגרם נזק ואת קיומו של קשר סיבתי בין ההתרשלות לבין גרימת הנזק, כשדרישת הסיבתיות, כוללת בחובה הן את הדרישה לקיומו של קשר סיבתי-עובדתי והן את הדרישה לקיומו של קשר סיבתי-משפטי. רק באם נקבע כי הוכח קיומו של קשר סיבתי עובדתי, יבחן בית המשפט את השאלה האם משיקולים משפטיים יש לשלול את אחריותו של המזיק לנזק כזה.

מון הכלל אל הפרט

32. במקרה שלפני מתעוררת השאלה הבאה :

האם הפנימייה או מי מטעמה, חבה חובת זהירות כלפי ההורה שאינו רשם את הילד (להלן: "ההורה האחר"), העלול להיפגע מדבר קליטת הילד לפנימייה -וזאת במקרים של הורים גרושים או פרודים.

33. לבחינת השאלה- אראה להתייחס תחילה לבירור האם נסיבות המקרה כפי שהראיות הצביעו הקימו לפנימייה או מי מטעמה או המנהל או האחראים עליה או המפקחים עליה, או למי מהם, חובת זהירות מושגית וקונקרטית. אם התשובה חיובית, אזי אדרש לשאלה האם הפרו הפנימייה או המנהל, או מי מהם, חובתם זו.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

34. בענייננו, הצדדים לא הצליחו להפנות עד שלב הסיכומים למקרים זהים בהם נקבעה חובה כמתבקש, אולם ידוע כי קטגוריות של רשלנות לעולם אינן סגורות, אלא נקבעות הן בהתאם לתחושת המוסר והצדק החברתי והסוציאלי וצרכי החברה המשתנים (ראו: [ע"א 186/80 יערי ואח' נ' מ"י](#); ע"א 452/72 בחן, **חברה לביטוח בע"מ נ' מאיר אייזנברג**; [ע"א 593/81 מפעלי רכב אשדוד בע"מ נ. ציזיק](#)). ניתן איפה לומר, כי במקרים דומים חובת הזהירות תיבחן בהתאם לצרכי החברה המשתנים תוך איזון בין האינטרסים הראויים להגנה של הגורמים הרלוונטיים השונים. (ראו: ע"א 451/66 **קורנפלד נ' שמואלוב**). בשלב הסיכומים הפנה ב"כ התובע למקרה בו נקבעה אחריות של שתי עיריות ביחד עם האם למקרה בו האם ביטלה על דעת עצמה רישום של קטינה לבית ספר ביבנה ורשמה את הקטינה לבית ספר בחיפה ללא ידיעת האב ותוך גרימת נזק ביניהם. מדובר במקרה שנסיבותיו שונות מהותית מנסיבות המקרה שלפנינו שכן באותו מקרה האב היה מעורב בחיי הילדה בזמן המעבר עד כדי כך שהמתין לה בשער בית הספר ביבנה ביום הראשון של הלימודים. במקרה שלפני בזמן הרישום לפנימייה האב היה מנותק קשר מילדי במשך כעשר שנים. זאת ועוד, הרשות המקומית עליה הוטלה האחריות באותו מקרה לא נתבעה כלל במקרה שלפני.
35. הפנימייה התגוננה בטענה כי משרד חינוך – המנהל לחינוך התיישבותי פנימייתי, מפנה אליה את המועמדים לאחר שנעשה ראיון ומעביר להם דו"ח הנערך ע"י עו"ס מטעמם. הצד השלישי הודה באמור, אם כי נטען, כי הועדה שמקיים המנהל אינה תנאי לקליטה בפנימייה, אלא הוא רק מתקצב פנימיות חינוכיות בהתאם לצרכים של המועמד. קיימת אפשרות שמועמד נקלט לפנימייה בלי ידיעת המנהל כלל וכלל. לא רק, הצד השלישי טען כי הפנימייה בה עסקין אינה מוסד חינוכי רשמי לפי **חוק לימוד חובה. לא למותר לציין כי אף נטען, כי גם משרד החינוך אינו מוסד חינוכי רשמי.**
36. לצורך מתן מענה לשאלה העיקרית יש לבחון את טענות הפנימייה והמנהל יחד וכן לבחון המסגרת הנורמטיבית המסועפת החלה במקרה דנן וכן לתת מענה לשאלות נוספות.
37. אעיר כי הפנימייה ואף צד השלישי לא הגדירו את תפקידם בצורה נאותה במסגרת כתבי הטענות והתצהירים. על כן בית המשפט נדרש לבחון בקפדנות את ההיררכיה הפנימית בין הפנימיה לצד השלישי ואת הדין החל בעניין בהתאם.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

האם המנהל משמש רק כועדה תקציבית בלבד ואין לו תפקיד אחראי נוסף ביחס לפנימיות מהסוג של הפנימיה בה עסקינו ?

38. זירת הסכסוך, כוללת בתוכה שני מוסדות. האחד – הפנימייה שיש לה שתי פנים : הראשונה- כדיוור ומסגרת לחניכים אחרי בית ספר . השנייה מחליפה את ההורים ואחראית לספק לחניכים מסגרת חינוכית. בענייננו על הפנימייה לרשום את החניכים לאחד מבתי ספר תיכון בעיר ואשר נמצא תחת אחריות רשות חינוך מקומית כהגדרתה בחוק לימודי חובה, כאשר אין לפנימייה זיקה לבית הספר . המוסד השני הוא משרד החינוך אשר גם לו יש שתי פנים, הראשון כוועדה בוחנת יכולת ומצב החניכים העתידיים להיקלט בפנימייה ומממנת את אלו שידם אינה משגת. כפי שהוסבר בכתב ההגנה מטעם משרד החינוך - המנהל מתקצב פנימיות חינוכיות בשני רבדים : באמצעות תקציב דמי החזקה עפ"י סל לאור 1 - למימון ההוצאות התפעוליות השוטפות של הפנימייה ובאמצעות סל שירותים אישיים ספציפיים שכל חניך זכאי להם. במשרד החינוך, המנהל לחינוך התיישבותי, קיים אגף לקליטת והשמת תלמידים, הוא אינו מהווה רשם, לא בהתאם לדין ולא בהתאם לאחריות או סמכות משרד החינוך, אלא תפקידו לבחון את נזקקות הילד והמשפחה להיקלט במסגרת פנימייתית, לבחון את צרכיו ובהתאם לכך לשבצו בפנימייה המתאימה שתיתן מענה לצרכיו. השני מקורו בהגדרות המנהל לעצמו אשר בית המשפט נדרש לאתרן באתר הרשמי תחת הקטגוריה- חינוך פנימייתי וכפרי נוער, וכן בדומה לכך תחת הכותרת " חינוך פנימייתי" - נרשם כדלקמן :

"... המינהל לחינוך התיישבותי, פנימייתי ועליית הנוער במשרד החינוך הינו הגוף המרכז את כלל מוסדות החינוך הפנימייתיים החינוכיים ואת חלק מהמוסדות הפנימייתיים השיקומיים והטיפוליים הכוללים את כלל כפרי הנוער, הפנימיות העצמאיות, הישיבות התיכוניות, האולפנות, המשפחתונים וכפרי הילדים.

...

במרחב החינוך הפנימייתי נוכל למצוא מגוון גדול של מוסדות בעלי מאפיינים ייחודיים הכוללים את כפרי הנוער המסורתיים המשלבים חינוך חקלאי. פנימיות המתמחות בספורט, כדורגל, כדורסל, התמחות במוסיקה, פנימיות לחינוך ימי, פנימיות ללימודי משטרה, פנימייה ללימודי כבאות והצלה, פנימיות לחינוך סביבתי וקיימות ועוד.

בית משפט לענייני משפחה בקרית

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

אגף החינוך וההדרכה בפנימיות פועל לקידום מעמדו של החינוך הפנימייתי בשלושה מישורים עיקריים:

- פיקוח חינוכי על הפנימיות.
- מעטפת ליווי והנחייה לצוותים החינוכיים ולצוותי השירות בפנימיות.
- קיום מערך הכשרה, פיתוח וקידום מקצועי לעובדים בחינוך הפנימייתי.
- עיקר הפעילות מתקיים באמצעות מערך מפקחי החינוך הפנימייתי וצוות מנחים רב מקצועי ובאמצעות יחידות מטה מקצועיות: המרכזייה החינוכית – המלווה ומנחה מערך נרחב של מרכזיות חינוכיות מקומיות בכל פנימייה, בתחומי התוכן החינוכי ובקידום הצוותים החינוכיים בפנימיות. היחידה לאומנויות – המקיימת פעילות אומנותית ענפה בתחומי התיאטרון, הקולנוע, המוסיקה, תזמורת פילהרמונית, מחול, שילוב אמנים בתהליכים החינוכיים בפנימיות. היחידה להנחלת הלשון – העוסקת בקידום לימודי העברית והנחלת הלשון לחניכים עולים חדשים בפנימיות. תחום איכות החיים ורווחת הפרט של החניכים בפנימייה, תחום התזונה והמטבחים ושיפור כל העת של איכות השירות ואיכות המזון. פיתוח וקידום מנהלי הכפרים ומנהלי הפנימיות...

ההדגשות שלי - ניר זיתוני

39. בהמשך, עוד באתר הרשמי של המנהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער תחת הכותרת "מנהלת המנהל" קיים הסבר מקיף לתפקידי המנהל הכוללים פיקוח על הפנימיות, הכל כמפורט כדלקמן:

..."

מהות המינהל

המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער הוא יחידת סמך של משרד החינוך אשר ממוקדת בשלוש משימות עיקריות:

- המינהל כמחוז ארצי לבתי ספר אזוריים – התיישבותיים ובתי הספר בכפרי נוער
- המינהל כמטה מרכזי לטיפול בחינוך הפנימייתי במשרד החינוך
- המינהל כמרכז פדגוגי ארצי בתחומי מדעי החיים, החקלאות והחינוך הימי.

בית משפט לענייני משפחה בקרית

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

א. המינהל כמחוז ארצי לבתי – ספר אזוריים – התישבותיים ובתי הספר בכפרי נוער

המינהל לחינוך התישבותי פנימייתי, ועלית הנוער משמש כמחוז ארצי המפקח ומספק שרותי חינוך והדרכה לבתי הספר של המועצות האזוריות, לבתי הספר האזוריים – התישבותיים ולבתי הספר בכפרי הנוער.

מדובר במערכת הכוללת 120 בתי ספר ובהם למעלה מ-66,000 תלמידים מכיתות ז' - יב'. ייחודה של מערכת חינוכית זו בשני היבטים מרכזיים:

1. בתחום המועצות האזוריות, בתי – הספר של המינהל קולטים את כלל אוכלוסיית הילדים של האזור, תוך חיפוש אחר פתרונות יצירתיים שיתנו מענה לצרכים של כלל האוכלוסיות, כולל הנזקקות ביותר.

2. בכפרי הנוער ובחינוך הפנימייתי, נבנתה "רשת בטחון לאוכלוסיות נזקקות", הקולטות בני נוער אשר נפלטו או לא מצאו את מקומם במסגרת מערכת החינוך של הישוב בו מתגוררת משפחתם. אוכלוסיות אלה כוללות בני נוער ילידי הארץ מאוכלוסיות בסיכון, בני נוער עולים, או בני עולים אשר משפחתם לא השכילה עדיין לעבור בהצלחה את שלבי ההתערות בחברה הישראלית. בשנים האחרונות מדובר בעיקר בעולים מאתיופיה ובעולים מבריה"מ לשעבר, יחד עם ילידי הארץ שמגיעים אל הפנימייה על רקע של מצוקה אישית או משפחתית. המאפיינים הייחודיים של בתי הספר של המינהל לחינוך התישבותי, פנימייתי ועליית הנוער נגזרים מהאפיונים והצרכים של הפריפריה והמיגזר הכפרי- התישבותי במדינת ישראל, ומהמאפיינים הדמוגרפיים והסוציו-אקונומיים של אוכלוסיית התלמידים.

הצורך החיוני לתת מענה חינוכי ראוי והולם לאוכלוסיות מגוונות באזורי כפר ופריפריה, כולל אזורים שמעבר לקו הירוק, מחייב פיתוח דפוסי פעולה ייחודיים שמתאפיינים במקוריות ובגמישות מרובה.

המאפיינים הבולטים במיוחד בבתי הספר הללו הינם ארבעה:

* קבלה בלתי סלקטיבית, ומתן מענה חינוכי ברמה גבוהה לכלל ילדי האוכלוסיה המתגוררת באזור, מתוך תפיסה אינטגרטיבית הרואה בשילוב אוכלוסיות ערך חינוכי חיובי, מבלי לאבד את ערך המצוינות.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

* גישה קהילתית אמיתית, הרואה את ביה"ס כחלק מהותי מהקהילה ומקיימת יחסי גומלין אינטנסיביים בין ביה"ס, הקהילה, והמשפחה בתחומים מרובים ורחבים.

* חינוך לערכים, תרומה והרתמות למשימות לאומיות, הינם בעלי מקום מרכזי בבתי הספר של המנהל. קליטת עליה, מחויבות לערכים ולמשימות חברתיות ולאומיות, התנדבות ושירות משמעותי בצה"ל, טיפוח הקשר והשייכות לארץ ולנופיה, חינוך לאומנויות ולפיתוח אישי יצירתי, כל אלה מקבלים דגש משמעותי בתוכניות החינוך של בתי ספר אלה.

* אוטונומיה חינוכית ומנהלית לבתי הספר, הינו עקרון המאפיין את מערכת היחסים שבין המטה המקצועי של המנהל לבין הנהלות מוסדות החינוך שבפיקוחו. זהו עיקרון המטיל אחריות ומאפשר לצוותי הניהול להתפתח, להיות "ראש גדול" ולהיות יוזמים הן בתחום הפדגוגי והן בתחום המנהלי.

ב. המינהל כמטה מרכזי לטיפול המקצועי בחינוך הפנימייתי במשרד החינוך

מאז העברתה של עליית הנוער מהסוכנות היהודית למשרד החינוך, והקלטות עובדיה המקצועיים במנהל לחינוך התישבותי ועלית הנוער (בספטמבר 1996), הפך המנהל לגורם המקצועי המרכזי במשרד, המטפל בנושא החינוך הפנימייתי. החל מקליטה והשמה של חניכים בפנימיות, עבור בפיקוח על החינוך ואיכות החיים של הילדים בפנימיות ועד למגוון שרותי השתלמויות והדרכה חינוכיים ופסיכוסוציאליים הניתנים לחניכים ולעובדים בשדה.

מאז ה- 1.1.2004 פועל המינהל כמסגרת גג המנווטת את כלל הגורמים העוסקים בחינוך הפנימייתי במשרד החינוך: האגודה לקידום החינוך, המפעל להכשרת ילדי ישראל ומת"ן. החל ב-1.9.2005 ממונה המנהל גם על מנהלת נעל"ה הפועלת במסגרת האגודה לקידום החינוך.

מדובר בפיקוח ישיר על 183 פנימיות ועוד 105 פנימיות במסגרת מת"ן. החינוך הפנימייתי בישראל הינו בעל ההיקף היחסי הגדול בעולם. בשנות התשעים הוא נע בין 11% ל- 14% מהשנתון העל – יסודי. בשנות ה-2000 ירד ההיקף ל-9% מהשנתון העל-יסודי אולם זהו עדיין האחוז הגבוה בעולם. הסיבה העיקרית הייתה והינה היותה של הפנימייה "רשת בטחון חינוכית" לאוכלוסיות בסיכון. כתוצאה מכך, התרכזו בפנימיות אוכלוסיות בני נוער עולים מרקעים תרבותיים שונים,

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

שהחינוך הפנימייתי פתח בפניהם את שעריו, ללא מיון ומתוך רצון אמיתי לקדם כל נער ונערה. צעירים אלה מתחנכים יחד עם בני נוער ילידי הארץ מאוכלוסיות במצוקה אשר הינם זקוקים לחינוך פנימייתי בשל בעיות חינוכיות וסוציאליות. בנוסף לכך, בחברה היהודית הדתית ישנה מסורת בת דורות של עידוד צעירים מתבגרים ללמוד מחוץ לבית ("הווה גולה למקום תורה"), שהוא הבסיס ליציאה נרחבת של נוער מהחוגים הדתיים ללימודי תיכון במסגרת של ישיבות תיכוניות ואולפנות.

בהבדל מהחינוך הפנימייתי המקובל בעולם הרחב, המגדיר מסגרות נפרדות ליוצאי שכבות חברתיות מבוססות וליוצאי שכבות נמוכות, לנוער "תקין" ולנוער בעל צרכים מיוחדים, החינוך הפנימייתי הישראלי במוסדות המנהל לחינוך התישבותי ועלית הנוער הוא הטרוגני מבחינת אוכלוסיית תלמידיו. הדבר מתבטא בשילוב של בני נוער מרבדים חברתיים שונים (מעמד בינוני ושכבות מצוקה), מתרבויות מוצא שונות (ילידי הארץ ועולים; יוצאי עדות שונות), מרמות הישג שונות, המבקשים ללמוד במגמות ייחודיות, ובפיתוח פתרונות שנותנים סיכויי לימוד חדשים לנוער שנכשל וכיו"ב). כל זאת, תוך חיים ביחד ולימודים משותפים של החניכים במסגרת שהיא בעלת מאפיינים של "קהילה של נוער". תהליכים חינוכיים אלה מאפשרים להבנות תהליכים שמצמיחים ומפתחים את זהותם היהודית והישראלית של חניכי הפנימייה, במציאות רב – תרבותית.

המערכת הפנימיתית נזקקת לרשות חינוך מרכזית שתעניק לה הכוונה חינוכית, תכיר בצרכיה הייחודיים ותספק לה מערך שירותים מקצועיים הולמים, כגון: מערך פיקוח הדרכה והשתלמויות לעובדי הפנימיות, מערך קליטה והשמה של חניכים, שירותים פסיכו-סוציאליים, ורפואיים לחניכי הפנימיות, מערכת תקצוב המתמחה בתחומים אלה וכיו"ב. רק בדרך זו, מתאפשר למקומות החינוך להתמודד בהצלחה עם המשימות החינוכיות המורכבות שלקחו על עצמם. משימות אלה עוברות באופן תדיר תמורות הנובעות משינויים במציאות החברתית הסובבת, ובצרכים המשתנים של אוכלוסיות בני הנוער הנקלטים בפנימייה בכל זמן נתון.

ג. המנהל כמרכז פדגוגי ארצי בתחום מדעי החיים, הסביבה, החקלאות והחינוך הימי

אחד ממוקדי החינוך הייחודיים במוסדות המנהל לסוגיהם הוא טיפוח הזיקה לאיכות הסביבה ולטבע. בעידן בו הולכת וגוברת המודעות לסביבה ולטבע כמשאב קיומי בסיסי העומד בסכנת הכחדה וכליון, יש חשיבות מיוחדת לטיפוחו של דור

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

צעיר אוהב נוף וטבע. המנהל הינה המסגרת הרלוונטית להענקת משמעות לכוון זה
במערכת החינוך. לימודי הסביבה ומדעי החיים והחקלאות הותאמו למגמה זו
ואווירת הכפר היא הסביבה ההולמת למימוש יעדים אלה..."

40. באתר ניתן למצוא עוד מידע והגדרות רלוונטיות, הכל כמפורט להלן :

" האגף הארצי לאבחון והשמת תלמידים בפנימיות הינו יחידה במנהל לחינוך
התיישבותי-פנימייתי ועלית הנוער (משרד החינוך) הממונה על הפניית תלמידים
לבתי ספר פנימייתיים ברחבי הארץ.
לאגף פונים תלמידים בגילאי 12-17 (בוגרי כיתות ו'-י"א) המעוניינים להתחנך
במסגרות פנימייתיות באחד מהמודלים החינוכיים הבאים :

כפרי נוער כלליים ודתיים,

בתי ספר ימיים

ישיבות ואולפנות

פנימיות לתלמידים מצטיינים

פנימיות בעלות אוריינטציה טיפולית.

אוכלוסיית התלמידים הינה מגוונת והמטרה היא ליצור מסלולי קידום והתפתחות
ולאפשר לכולם למצות את הפוטנציאל האישי שלהם.
האגף מהווה כתובת מקצועית מרכזית ליעוץ והכוון הן לתלמידים והן לגורמים
מקצועיים בקהילה.

האגף מורכב מצוות מקצועי של עובדים סוציאליים שתפקידם למצוא מענה חינוכי
פנימייתי מתאים לתלמידים המעוניינים בכך ולהמליץ על מסגרת פנימייתית
מתאימה עבורם, בהתאם ליכולותיהם וכישוריהם.
קיימת קבלת קהל בישובים מרכזיים בארץ."

ההדגשות שלי - ניר זיתוני

41. על מנת לוודא כי הפנימייה במקרה דנן נכללת בין הפנימיות שהמנהל מופקד עליהם,
בוצע עיון ברשימה המפורסמת באתר באמצעותו ניתן לגלות בנקל כי הפנימייה עסקינן
נכללת ברשימה כפי שניתן להתרשם להלן :

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

42. **מסקנה:** כפי שעולה מכלל האמור לעיל הפן השני של הצד השלישי אינו מצטמצם רק כוועדת השמה אלא גם כגוף מנווט ומפקח על מוסדות חינוך ופנימיות.

43. כעת אעבור לבחון את הטענה הנוספת לפיה הפנימייה אינה עונה על הגדרת מוסד חינוכי לפי חוק לימודי חובה ולכן טוען הצד השלישי כי אינו אחראי על פעולותיה.

מי הוא מוסד חינוכי אשר הוראות חוזר מנכ"ל חלות עליו ?

44. הוראות חוזר מנכ"ל אשר מפנה אליהם הצד השלישי, צוין בהם במפורש כדלקמן:

התוקף: החל מ-3 במרס 2014.

התחולה: כלל המערכת, לרבות מוסד חינוך רשמי או מוסד חינוך מוכר שאינו רשמי הפועל מכוח "חוק הפיקוח על בתי הספר התשכ"ט-1969", או מוסד פטור הפועל מכוח "חוק לימוד חובה, התש"ט-1949", שלומדים ומתחנכים בו תלמידים ושניתן בו חינוך קדם יסודי ו/או חינוך יסודי על-יסודי, בכל המגזרים, הזרמים ושלבי הגיל.

45. עיון בתחולת חוזר מנכ"ל כפי שצוטטה לעיל יש צורך להיות אחד משלושה מוסדות. **א-** מוסד חינוכי רשמי. **ב-** מוסד חינוכי מוכר. **ג-** מוסד פטור.

46. בחוק לימודי חובה, נקבעה הגדרה מי הוא "**מוסד חינוך רשמי**" פירושו - מוסד חינוך מוחזק על ידי המדינה, או על ידי רשות חינוך מקומית, או על ידי רשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, או על ידי המדינה ורשות חינוך מקומית, או על ידי המדינה ורשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, ואשר השר הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, שהוא מוסד חינוך רשמי לצורך חוק זה; עוד באותו חוק הוגדרה "**רשות חינוך מקומית**" – פירושה – (א) לגבי תחום שיפוטה של רשות מקומית - אותה רשות מקומית; אולם רשאי השר לקבוע בצו שפורסם ברשומות, כי אדם או חבר-בני-אדם, המקיימים מוסד חינוך לגילאי לימוד חובה בתחום מועצה אזורית, יהיו רשות חינוך מקומית נפרדת לגבי שטח המוסד שיוגדר בצו, אם ראה לעשות כן מטעמים מיוחדים, ולאחר שנתן למועצה האזורית הזדמנות לטעון טענותיה; (ב) לגבי מושב, קבוצה או קיבוץ - ועד המושב, או

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

מזכירות הקבוצה או הקיבוץ, לפי הענין; ושטח המושב, הקבוצה או הקיבוץ הוא תחום השיפוט של הועד או המזכירות, לפי הענין; (ג) לגבי שטח אחר - ועד שהוכר, או אדם שנתמנה, על ידי השר, בצו שפורסם ברשומות, כרשות חינוך מקומית בשטח שתואר בצו; ואותו שטח הוא תחום השיפוט של אותו ועד או של אותו אדם, לפי הענין. (ראו: פרק ההגדרות- חוק לימוד חובה (להלן: "חוק לימוד חובה", תש"ט-1949).

47. כפי שנתן להתרשם מהאמור לעיל הפנימייה איננה עונה על אף אחד מההגדרות.

48. מסקנה: הוראות חוזר מנכ"ל אינם חלות על הפנימייה, אולם הן כן חלות על מוסד חינוכי רשמי, היינו חלות על בית הספר אליו משובצים הקטינים כמוסד חינוכי רשמי- המוחזק ע"י רשות חינוך מקומית – עיריית . חרף האמור, על אף שהפנימייה אינה עונה על הגדרה של מוסד חינוכי רשמי ואף שפנימיית שהיא בבעלות ותחת הנהלתה של היא עדין כפופה לפיקוח המנהל כפי שפורט בהרחבה לעיל בפן השני שלו.

49. מי מבצע את השיבוץ בבתי הספר ובאיזה דרך הדבר נעשה? אף אחד מהצדדים שאמורים להחזיק במידע לעניין זה (הפנימייה או הצד השלישי) לא הרחיב בנושא מהותי זה עד שלב הסיכומים. מכאן נעבור לשאלה הבאה.

איך מבוצע רישום של ילדים למוסד חינוכי רשמי- בית ספר, בדרך כלל? מה היא המסגרת הנורמטיבית החלה בעניין?

50. בהתאם לסעיף 3 לחוק לימוד חובה, חובת הרישום של ילד למוסד חינוך, מוטלת על ההורים. עם זאת, נקבע, כי מספיק רישום על ידי הורה אחד כדי למלא אחר חובה זו ולפטור את ההורה השני.

51. עיון בהוראות השונות שעניינן רישום ילדים לבתי הספר, ניתן ללמוד כי ההסדרים שנקבעו מושתתים על חזקת ההסכמה בין שני ההורים המעוגנת בסעיף 18 לחוק הכשרות בלשונו כפי שמובא להלן:

”

(א) בכל ענין הנתון לאפוטרופסותם חייבים שני ההורים לפעול תוך הסכמה; הסכמתו של אחד מהם לפעולתו של רעהו יכולה להינתן מראש או למפרע, בפירוש או מכללא, לענין מסויים או באופן כללי; וחזקה על הורה שהסכים לפעולת רעהו

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר. בענין שאינו סובל דיחוי רשאי כל אחד מההורים
לפעול על דעת עצמו.

(ב) (1) גוף המנוי הן בתוספת הראשונה לחוק זה והן בתוספת לחוק עדכון כתובת,
התשס"ה-2005 (בסעיף זה – חוק עדכון כתובת), ומחויב על פי הוראות כל דין
למסור מידע בכתב להורה בעניין ילדו הקטין, ישלח את המידע גם לכתובת הנוספת
למשלוח דואר לקטין כאמור בחוק עדכון כתובת;

(2) גוף המנוי בתוספת הראשונה לחוק זה ואינו מנוי בתוספת לחוק עדכון כתובת,
המחויב על פי הוראות כל דין למסור מידע להורה בעניין ילדו הקטין, שקיבל מהורה
של קטין הודעה בכתב על רצונו לקבל את המידע בנפרד מהמידע שנמסר להורה
האחר, ימסור את המידע גם להורה המבקש.

(ג) עם קבלת הודעה בכתב כאמור בסעיף קטן (ב)(2) או קבלת בקשה לרישום
כתובת נוספת כאמור בסעיף 2א לחוק עדכון כתובת (בסעיף זה – בקשה), ישלח גוף
המנוי בתוספת הראשונה או פקיד הרישום כהגדרתו בחוק האמור, לפי העניין,
הודעה על הבקשה למען הרשום של הקטין.

(ד) לא יישלח ולא יימסר מידע בעניין קטין על ידי גוף המנוי בתוספת הראשונה
או על ידי פקיד רישום כהגדרתו בחוק עדכון כתובת, אם הורה או גורם אחר המציא
להם החלטה של בית משפט שלפיה נשללה או הוגבלה לעניין זה האפטרופסות
של ההורה שהגיש את הבקשה, או החלטה של בית משפט המונעת את מסירת
המידע כאמור לאותו הורה.

(ה) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו,
לשנות את התוספת הראשונה.

52. כפי שניתן להסיק מהמצוטט לעיל המחוקק לא עשה הבחנה בין הורים המנהלים
זוגיות תקינה ומלאה לבין הורים גרושים או פרודים, נראה כי החזקה חלה על כולם,
כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר. הכל בשים לב לטובת הילד והדאגה לחינוכו והצורך
לנהל את ענייניו של הקטין בצורה מיטבית ויעילה.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

53. מקום בו לא הגיעו ההורים להסכמה קבע המחוקק דרך אחרת ומפורשת לניהול אי ההסכמה, כאמור [בסעיף 19](#) לחוק הכשרות. רשאי כל אחד מהם לפנות לבית המשפט והוא יכריע בדבר. כאשר סעיף קובע בזו לשון:

” הכרעת בית המשפט

19. לא באו ההורים לידי הסכמה ביניהם בענין הנוגע לרכוש הקטין, רשאי כל אחד מהם לפנות לבית המשפט והוא יכריע בדבר. לא באו ההורים לידי הסכמה ביניהם בענין אחר הנתון לאפוסטרופסותם, רשאים הם יחד לפנות לבית המשפט, ובית המשפט, אם לא עלה בידו להביאם לידי הסכמה ואם ראה שיש מקום להכריע בדבר, יכריע הוא בעצמו או יטיל את ההכרעה על מי שימצא לנכון.”

54. ניתן לומר איפה, כי המסגרת הנורמטיבית שקשורה [לחוק לימוד חובה](#) באה לקבוע את הזכות לחינוך של הילד, מתוך ראיה כי טובת הקטין היא שיובטח רישומו ושילובו במוסד חינוך מוכר לפי החוק. משכך מצא המחוקק לנכון לחייב את ההורים לרשום את ילדם למוסד חינוך מוכר ולדאוג כי ילמד באופן סדיר במוסד חינוך. החוק קובע באופן ברור, כי די בפעולת אחד מההורים כדי למלא אחר חובת הרישום.

55. לצד הוראות החוק מפרסם משרד החינוך – חוזרי מנכ"ל בהם נקבעות הוראות שונות פרוצדורליות פדגוגיות, ניהוליות, ארגוניות ועוד בנושאי חינוך שונים, לרבות בעניין רישום ילדים למוסד חינוכי- רשמי או מוכר או פטור וכיו"ב.

56. אדגיש, כי נקבע לא אחת בפסיקת בתי המשפט כי לחוזרי מנכ"ל מעמד כדין מחייב מתוקף סמכותו של מנכ"ל משרד החינוך בהתאם [לסעיף 3 \(א\) לתקנות חינוך ממלכתי \(סדרי פיקוח\)](#) תשי"ז – 1956 ובהיות ההוראות "דין" כהגדרת מונח זה [בפקודת הפרשנות \(נוסח חדש\)](#). (ראו: [עת"מ \(נצ\) 164/08 חברת הנסיעות והתיירות נצרת בע"מ נ' מקומית כעביה – טבאש – חג'אג'רה](#)).

57. עוד מקור לסמכות נמצא [בסעיף 7 לחוק לימוד חובה](#), תשי"ט – 1949, הקובע [בסעיף 7\(ב\)](#): "קיום מוסדות חינוך רשמיים למתן חינוך חובה חינוך לפי חוק זה לילדים ולנערים הגרים בתחום שיפוטה של רשות חינוך מקומית מסוימת, יהא מוטל על

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

המדינה ועל אותה רשות חינוך מקומית במשותף...". כך באשר לבתי ספר רשמיים.
בנוסף, דומה כי ניתן לפנות אל הוראת [סעיף 34 לחוק חינוך ממלכתי](#), תשי"ג – 1953,
המקנה לשר החינוך את הסמכות להתקין תקנות באשר ל"סדרי הפיקוח על מוסדות
החינוך" הממלכתי והממלכתי דתי.

58. במקביל קובע חוק זה [בסעיף 11](#) כי שר החינוך "...רשאי לקבוע, בתקנות, סדרי
ותנאים להכרזת מוסדות לא רשמיים כמוסדות חינוך מוכרים, להנהגת תכנית יסוד
בהם, להנהלתם, לפיקוח עליהם, ולתמיכת המדינה בתקציביהם, אם השר יחליט על
התמיכה ובמידה שיחליט..."

59. עוד מכוח [סעיף 34 לחוק חינוך ממלכתי](#) הותקנו [תקנות חינוך ממלכתי \(סדרי הפיקוח\)](#),
התשי"ז – 1956 [אשר תקנה 3](#) להן מסדירה את סמכויות המנהל הכללי של משרד
החינוך וביניהן הסמכות "...לתת הוראות, הן בעניינים פדגוגיים והן בעניינים
מנהליים...". תקנה זו היא המקנה למנכ"ל משרד החינוך את הסמכות הכללית לקבוע
מדיניות ונוהלים בעניינים פדגוגיים ומנהליים למוסדות חינוך רשמיים (ראו גם : [בג"ץ
4363/00 ועד פוריה עילית נ' שר החינוך, תק-על 2002\(2\) 1008](#)). מכוחה של תקנה זו
הוצא גם חוזר המנכ"ל סב/6(ב). [אזכיר](#) שוב כי בית הספר בו למדו ילדי הצדדים
בענייננו אין חולק כי הינו מוסד חינוכי רשמי.

60. מקור סמכות נוסף יכול להימצא לנו [בחוק פיקוח על בתי ספר](#), הקובע כי בקשה לקבלת
רישיון לפתיחת בית ספר וקיומו תוגש למנכ"ל משרד החינוך אשר יעביר העתקים של
הבקשה לחוות דעתן של רשות החינוך המקומית ושל הוועדה המקומית לתכנון ובניה
שבתחומן נמצא בית הספר אליו מתייחסת הבקשה וכן לרשות הבריאות ([סעיפים 5 – 6](#)
לחוק פיקוח על בתי ספר).

61. [ממעמדו של חוזר מנכ"ל כדין אעבור למהות](#). על היקפה הרחב של תופעת הגירושין
והדרישה להתייחסות של המערכת הבית ספרית למצב חברתי ייחודי זה כמו גם קיומו
של אינטרס ציבורי חשוב במעורבות של שני הורי הילד בהיותם האפוטרופוסים
הטבעיים של ילדם הקטין, בהליכי חינוכו ובתפקודו הלימודי ובהתפתחותו, עמד [חוזר
מנכ"ל עד/7א תשע"ד \(שתוקפו 30 יום מיום פרסומו 3.3.14\)](#), הדן בקשר בין מוסדות
החינוך לבין הורים פרודים או גרושים. בהתאם נקבע באותו חוזר הנ"ל שגם הצד
השלישי בענייננו הפנה אליו, כי על מוסד החינוכי/בית הספר [לשאוף](#) ולפעול ליצירת

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

ערוצי תקשורת פתוחים עם כל אחד מההורים תוך גילוי רגישות למצב הייחודי של המשפחה ולקיים קשר תקין עם שני ההורים באופן המתייחס לטובת הילד, לצרכיו ולרצונותיו. יצוין כי בחוזר זה נקבעו בין היתר, הנחיות מפורטות בקשר לרשום פרטי שני ההורים במערכת הרישום הבית ספרית והעברת מידע בכתב לשני ההורים.

62. בדרך דומה, גם בעבר בחוזר מנכ"ל משרד החינוך תשס"ב 8-3.10 (שתוקפו מיום 1.3.2002) שעניינו "רישום והעברות תלמידים- רישום למוסדות חינוך: המלצות להתמודדות עם בעיות של רישום כוזב לגני ילדים ולבתי ספר", הומלץ לרשויות המקומיות לקבל אסמכתאות ומסמכים שונים בעת רישום ילדי הורים גרושים לבתי הספר, כל זאת כדי לוודא בין היתר פרטים בדבר מעמדו של ההורה הרושם.

63. עיון בהוראות החוקים השונים; התקנות; חוזרי מנכ"ל וההנחיות הרלוונטיים, ניתן ללמוד כי בעת רישום הקטינים לפנימייה, לא הייתה קיימת הוראה אשר חייבה את הפנימייה או משרד חינוך או אפילו רשות חינוך מקומית לקבל את הסכמת שני ההורים בעת הרישום לפנימייה או למוסד החינוכי. כך גם אין כל הוראה המטילה על הפנימייה חובה באשר ליידוע שני ההורים בדבר הרישום מצב בו שני ההורים אינם גרים באותה הכתובת. כן קיימות הוראות על חובת יידוע שני ההורים בחוזר מנכ"ל בכל הקשור לקבלת מידע על הילד לגבי המתרחש במסגרת החינוכית (ראו: סעיף 2.1.3 לחוזר מנכ"ל הני"ל).

64. חרג האמור עצם התייחסותו המיוחדת של משרד החינוך לכל אותם מקרים של ילדים להורים גרושים או פרודים והמלצות השונות שנקבעו בחוזר מנכ"ל, מובילה למסקנה כי על הפנימייה להפעיל שיקול דעת וזהירות במקרים של הורים גרושים או פרודים בעת קליטת ילדים לפנימייה או רישומם למוסד חינוכי בהתאם. במקרה שלנו לאור העובדה כי הפנימייה מחליפה את ההורים ומחויבת היא לרשום את המועמד למסגרת חינוכית, אין זה ראוי לעשות הפרדה בין תפקיד הפנימייה כדיור קבע לחניכים לבין תפקידה למצוא לחניך מוסד חינוכי בו ילמד במשך השבוע. הרי כל תכלית הקמת הפנימייה הספציפית במקרה עסקינן כפי שנטען בכתבי טענות ובהתאם לאמור באתר הרשמי של המנהל היא לדואג למצוינות החניכים שהם נבחרים כבעלי יכולת למידה גבוהה בעת קליטתם.

65. הוכחה לכך נמצאת בעדותו של מר , מנהל הפנימייה כיום, אשר העיד כי במקרה של הורים פרודים או גרושים היה מקום ליידע או לקבל הסכמת ההורה האחר, הכל כדלקמן:

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

ת. כן.

ת. כן.

ת. בוודאי.

למשל, האם נדרשת חתימת האפו' הנוסף לרשום את הילדים.

ת. כו.

ש. מכוח מה.

ש. כשיש הורים גרושים אתה מבקש את חתימת שניהם.

ת. כשיש הורים גרושים שניהם פיזית מגיעים לפנימייה.

ש. מה קורה אם רק אחד מגיע.

צריכים להיות.

ת. כו.

ש. בסעיף 1.3 אתה מכיר את חוזר המנכ"ל.

ת. לא ברמת הסעיפים.

ש. מפנה לסעיף 1.3. האמור בו נכון.

ת. כן.

ש. הסיפור שבגינו אתה פה מוכר לך.

ת. כן.

ש. הילדים מוכרים לך.

ת. כן."

(פרוי' מיום 7.7.2020, עמ' 2 שוי' 1-25)

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

66. אינני מקבל את טענת הפנימייה, כי הינה פנימייה בבעלות ואינה כפופה לחובות
בדין. ראשית הוכח כי הפנימייה כפופה לפיקוח המנהל שהוא יחידת סמך של משרד
החינוך. שנית, יש לוודא כי החניך יהיה רשום בבית הספר תיכון בתחום העיר לפני
תחילת שנת הלימודים. תפקיד זה מטיל על הפנימייה אחריות וחובות זהירות כלפי שני
הורי הילד הנרשם. כך במקרה של הורים גרושים או פרודים, רשאים ההורים להניח
כי רישום של ילד לפנימייה על ידי הורה אחד בלבד, יובא, למצער, לידיעתו של ההורה
האחר. שלישית, עדותו של מנהל הפנימייה המצוטטת לעיל מדברת בעד עצמה.

67. ניתן לומר איפה, משניתנה לפנימייה סמכות לקבל מועמדים ולרשום אותם החניכים
למוסדות חינוך בתחום שיפוט העיר, כל זאת לבקשת ופניית אחד מן ההורים, על
הקולט - בעניינו מנהל הפנימייה או מי מטעמו - להפעיל הסמכות תוך הפעלת שיקול
דעת, במידתיות, סבירות ומקצועיות, כאשר הפעלת הסמכות היא שמולידה את חובת
הזהירות. במקרה שלפנינו, אני סבור, כי מנהל הפנימייה או מי מטעמו היו יכולים
לצפות (כאפשרות פיזית), כי קליטת הקטינים כפי שנעשתה תגרום נזק להורה האחר.

68. לאור כלל המבואר לעיל, הגעתי לכלל דעה כי מצבם המשפחתי של הורי הקטין הנרשם
ללימודים בפנימייה ובהתאם למערכת החינוך העירונית אמור לעמוד בפני הפנימייה
ולקבל התייחסות מתאימה מכלל הגורמים. במסגרת זו על הפנימייה, לצד חובתה
לרשום החניך למסגרת חינוכית, לוודא כי הפעילה סמכותה תוך הפעלת שיקול דעת
בסבירות ובמקצועיות. אגב כך, על המנהל לנקוט באמצעים לצורך פיקוח מעקב ובקרה
על הליך הרישום והשיבוץ. כך סבורני כי במקרים של הורים גרושים/פרודים וככל שלא
מוצגת בעת הבקשה לרישום, תעודת זהות של ההורה האחר, או לחילופין נטען על ידי
ההורה הרושם, כי אין לו קשר עם ההורה האחר, שומה על מנהל הפנימייה או מי
מטעמו, להבדיל מקבלת הסכמת ההורה האחר, לדאוג למצער כי דבר הרישום יובא
לידיעת ההורה האחר. לצורך כך על מנהל הפנימייה או מי מטעמו לוודא קבלת פרטי
ההורה האחר מההורה הרושם כפי שאף נדרש בטופס הרישום. במילים אחרות:
משהובא לידיעת מנהל הפנימייה או מי מטעמו כי הורי הקטין גרושים או פרודים,
מוטלת עליהם החובה לדרוש ולקבל את פרטי ההורה האחר, לצורך יידוע ההורה האחר
בדבר פעולת הקליטה לפנימייה ובהתאם הרישום לבית הספר. התעלמות מקיומו של
ההורה האחר, ואי הבאת דבר הרישום/הקליטה לכל הפחות לידיעתו, אינה עולה בקנה
אחד עם תפקידו ואחריותו של מנהל הפנימייה. ידיעת ההורה האחר אינה מסרבלת את
ההליך.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

69. יוער כי קליטה לפנימייה אינו דבר טכני. העניין כרוך בהעתקת מקום מגורים ושינוי סדר היום באופן משמעותי.

70. ואוסיף, הסכנה הצפויה מהפרת החובה בה מדובר מנוגדת לאינטרס החשוב שיש להגן עליו מכל וכל והוא טובת הקטינים ומעורבות שני הוריהם בחייהם בכלל ובחינוכם בפרט. מבחינת הסיכון כי התוצאה הבלתי רצויה תתרחש – הרי שהסיכון לפעילות חד צדדית על ידי אחד מההורים במקרים של הורים גרושים או פרודים קיים וגדל ככל שלא יבוצע פיקוח על ידי הצד השלישי על הבאת עניני הקטינים לידיעת שני ההורים, אם בהליכי הרישום לפנימייה או בהליכי רישום למוסדות החינוך ואם במהלך לימודיהם.

האם הפנימייה והצד השלישי הפרו את חובת הזהירות שהוטלה עליהן

71. אקדים ואומר, כי סבורני שבמקרה דנן יש לקבוע – כי הפנימייה והצד השלישי התרשלו מן הטעם שלא ביקשו מהאם, לקבל את עמדתו של האב או פרטיו ולא מצאו לנכון בשים לב לנסיבות המקרה להביא לידיעת האב את דבר הקליטה לפנימייה. הטלת האחריות כזו נועדה להגן על ערך חשוב והוא מעורבות שני הורי הקטינים בחינוך ילדיהם בכלל ובבחירת מוסד החינוך בו ילמד, מיקומו, מהותו וטיבו. בקביעה שלעיל אין מדובר בחובה לנקוט בכל האמצעים האפשריים למניעת הסיכון אלא באמצעי שעלותו נמוכה ושיש באפשרותו להפחית/למנוע התרחשות נזק, כגון שליחת מכתב לכתובת המעודכנת של ההורה האחר במשרד הפנים או חיפוש מספר הטלפון של האב בשירות 144.

72. הפנימייה הסתפקה בהצהרת האם בלבד, לא פנתה לאב ולא הביאה את דבר הרישום לידיעתו. יצוין, כי במהלך העדויות עלה, כי הייתה אפשרות להשיג פרטי האב הרשומים בהסכם הגירושין. עובדה כי מדובר באופציה אפשרית שאינה יקרה ושניתנת לביצוע בנקל.

73. אדגיש, איני סבור שיש בקביעת חובת הזהירות שלעיל כדי להטיל על הפנימייה תפקיד של חוקר או שוטר. כך גם אין באמור כדי ליצור התערבות של הפנימייה בענייניהם הפרטיים של ההורים. עם זאת, דעתי היא כי "ההורה האחר" רשאי להסתמך על כך כי הפנימייה תוודא את תקינות מהלך הקליטה והרישום שבוצע על ידי ההורה הרושם, כל זאת על ידי יידוע ההורה האחר. מכאן, שאי נקיטה באמצעי המניעה מהווה התרשלות.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

74. **מסקנה:** סיכומה של נקודה זו, אני סבור כי האב הוכיח כי הנתבעות התרשלו כאשר לא הביאו לידיעתו את עניין קליטת הקטינים לפנימייה. יודגש, אין דין יידוע האב כדין קבלת הסכמתו.

הנזק והקשר הסיבתי

75. יסוד ה"נזק" בעוולת הרשלנות מוגדר בסעיף 2 לפקודת הנזיקין בזו הלשון :

" נזק- אבדן חיים, אבדן נכס, נוחות, רווחה גופנית או שם-טוב, או חיסור מהם, וכל אבדן או חיסור כיוצאים באלה".

76. הגדרה זו רחבה היא הן לעניין הפגיעות הנזכרות ברישא והן לעניין אלה הנזכרות בסיפא. היא כוללת את כל סוגי הנזק, בין פיזי ובין שאינו פיזי, בין ממוני ובין שאינו ממוני. ביסוד ההגדרה עומדת המציאות המוחשית. היא משתרעת הן על נזק פיזי והן על נזק כספי ; הן על פגיעה בתחושות גופניות ונוחות, שיש להן ביטוי פיזי, והן על פגיעה בתחושות גופניות ונוחות, שאין להן ביטוי פיזי.

77. כבודו של אדם, שמו הטוב, נוחותו ושלמות נפשו חשובים לחיי חברה תקינים וצריכים לקבל הגנה ראויה כמו כל אינטרס רכושי. כוסו וכיסו של אדם אינם חשובים יותר מכעסו. יש להכיר בו כנזק בר-פיצוי, העומד ברשות עצמו.

78. הלכה היא, כי פסיקת פיצוי בגין נזק לא ממוני נעשית על דרך האומדן בהתחשב בנסיבות המקרה הספציפי. במסגרת זו, בתי המשפט מציינים מספר גורמים שיש להתחשב בהם : גילו של הנפגע בעת הפגיעה ; מהות הפגיעה ; תוצאות הפגיעה, מבחינת הטיפול הרפואי שהנפגע זקוק לו, כולל תקופות אשפוז של הנפגע וניתוחים שעבר ויעבר ; הסבל שהנפגע סבל ממנו בעבר וזה הצפוי לו בעתיד ; ונסיבות מיוחדות אחרות במקרה המסוים.

79. התובע טען בכתב התביעה כי בגין התנהלותה של הפנימייה נגרמו לו עגמת נפש ומפח נפש משגזר עליו להיות מנותק מחיי היום יום של הקטינים ולהעמיק את הקרע בינו לבין ילדיו כאשר ידע לאחר שלוש שנים אודות מעברם לפנימייה.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

80. עוד נטען, כי מהתנהגות הפנימייה נמנע לממש זכותו להפחתת דמי מדור בהתאם להלכה בעניין. ראש הנזק מתייחס גם להתנהגות האם בנסיבות העניין.

81. האב טוען כי האם ואביה ז"ל גרמו, בין היתר, לניכור כלפיו מצד הקטינים ובעשות כן גרמו לו נזקים.

82. כפי שהזכרתי קודם לקשר הסיבתי ישנם כאמור שני יסודות עיקריים: א. קשר סיבתי עובדתי. ב. קשר סיבתי משפטי. במקרים שאין בהם נזק ראייתי נטל ההוכחה בדבר קיומו של קשר סיבתי מוטל על התובע.

83. קשר סיבתי עובדתי – קשר סיבתי עובדתי הוא קשר רציף המחבר בין כל שרשרת האירועים שקרו בעולם, החל מהתנהגותו והתנהלותו הרשלנית של הנתבע ועד לנזק שנגרם לתובע. המבחן הוא "הסיבה שבלעדיה אין". לפי מבחן זה, השאלה שבית המשפט שואל בבואו לקבוע אם התקיים הקשר הסיבתי, היא האם אלמלא ההתנהגות הרשלנית של המזיק, היה נגרם לתובע הנזק(כלומר אם הנתבע לא היה מתנהג באופן בו הוא התנהג, לא היה נגרם נזק). רק אם התשובה על כך היא שלילית, ייקבע כי יתקיים הקשר הסיבתי העובדתי.

84. קשר סיבתי משפטי – לאחר שקבע בית המשפט כי קיים קשר סיבתי עובדתי, עובר בית המשפט לבדוק האם הקשר הסיבתי לא נשלל בשל שיקול של סיבתיות משפטית.

85. קיימים מספר מבחנים שהתפתחו בפסיקה, ובהם נעזרים השופטים בנוגע לקשר הסיבתי, שלושה מתוכם הם המרכזיים ביותר:

מבחן הסיכון – זהו מבחן בו בודק בית המשפט האם הנזק שנגרם הוא מסוג הנזקים שמפניהם בא המחוקק להגן. לפי מבחן זה, תוטל האחריות בנזיקין רק אם יתברר כי המחוקק התכוון להטיל אחריות בגין התנהגות מהסוג שהוביל לנזק.

מבחן הצפיות – המבחן בודק האם הנתבע, שהוא המזיק, היה צריך לצפות מראש באופן סביר כי ההתנהגות תוביל לנזק שנגרם לתובע – הניזוק.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

מבחן השכל הישר – פעמים רבות התוצאה המתבקשת הייתה שונה בצורה מהותית אילו
היו מכריעים על פי שני המבחנים הראשונים בלבד. במקרים אלו ניתן לפעול על פי מה
שהוגדר לימים כ"מבחן השכל הישר", בו נבחנה מערכת הנסיבות כולה, לרבות מקרים
בהם קיימת מעורבות נדירה של אירועי טבע או גורם מתערב אחר בלתי רגיל ובלתי צפוי.

5

6

קשר סיבתי עובדתי ומשפטי ביחס לנזק ש'אינו ממוני'

8

86. נטען כי לאב נגרם עוגמת נפש בגינה דורש פיצוי על סך 100,000 ₪ וכן פגיעה במוניטין
כאב שנשללה אבהותו ודורש פיצוי על סך 50,000 ₪.

10

87. נחה דעתי כי אין קשר סיבתי בין הנזק שאינו ממוני שטוען לו האב בעטיו של הניתוק
הקיים בינו לבין הקטינים לבין התרשלות האם והפנימיה. הוכח כי הנתק היה מתוך
בחירה אישית של האב כפי שניתן להתרשם מעדותו המצוטטת להלן:

14

”
ש. מפנה לסעיף 9 לתצהירך. אתה טוען שאהבת ודאגת לילדים. איך זה מתיישב
עם ניתוק מוחלט למשך 14 שנים?

16

ת. התשובה ברורה בגוף התביעה.
ש. האם היה צו הרחקה או צו שיפוטי אחר שאסר עלייך לקיים את הסדרי
הראיה למשך 14 שנים?

18

ת. הייתה איזושהי הרחקה או מניעה לאחרונה מביהמ"ש.
ש. אני מדבר על 14 השנים לפני שיצרת את הקשר הראשוני.
ת. אז לא היה צו.

20

ש. מפנה לסעיף 13 לתצהירך, שם אתה מצהיר שלקחת את הילדים בגיל
שנתיים למסעדות. אתה יכול להעריך את ההוצאות?

22

ת. ההוצאות היו שנסעתי ברכבת. לאחר שאתה מחדד ומבקש ממני להשיב על
מה שהיה חוץ מהנסיעות, אני משיב שהייתי לוקח אותם. היו הוצאות על
מתנות, אוכל בעיקר, ובעיקר המסעדה שהיה לי מחוץ לבית כי לא היה לי
אמצעי תחבורה להסיע אותם, מדובר במסעדה די יקרה.
ש. אתה יכול לכמת את זה בכסף?

26

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

1. ת. אנחנו מדברים על לפני 14 שנים. זה היה יכול להגיע עד 200 ש' למפגש.
2. הילדים היו אוכלים ובריאם. זה לא היה 100 ש'. הייתי מזמין מנות גדושות
3. והיינו אוכלים שלושתנו.
4. ש. מפנה לסעיף 19 לתצהירך, שם רשום ש"אולצת להתרחק מהילדים". לא
5. היה צו שיפוטי, אז למה בחרת לא לקיים הסדרי ראייה?
6. ת. הייתי מאוים על ידי האם, אבא שלה בעיקר, והסבתא.
7. ש. אז למה לא הגשת תביעה לבימ"ש?
8. ת. שאלה נהדרת. בחרתי לא לפגוע בעולמם של הילדים, זה היה משפיע
9. עליהם, הם היו נתלשים לי מהידיים. הייתי מאחר והם היו פשוט צורחים
10. למה הגעתי 5 דקות אחרי. הייתי במרכז והרווחתי 4,500 ש' והייתי שליח.
11. ש. מפנה לתצהירך, סעיפים 24-25, שם אתה מתאר שברון לב וגעגועים למשך
12. 13 שנים לילדים. אם זה היה המצב, למה לא פעלת לקיים את הקשר,
13. שפתאום אתה טוען שכל כך חשוב לך?
14. ת. מצאתי לנכון להניח לנפשם של הילדים ולא לערער את עולמם. פניתי באין
15. ספור פניות לסבא טלפנית, שהיה המפקד העליון, ופניי הושבו ריקם.
16. ש. מה היה קורה אם לא הייתה לך נסיעה לצפון המתוארת בסעיף 25, לא
17. היינו פה היום?
18. ת. הנסיעה לצפון הייתה מתוכננת מזה שנים רבות, מאחר והייתה לי יחידת
19. דיוור שהייתי יכול להתמקם בה.
20.
21.
22. (פרו' מיום 1.12.19, עמ' 7, שו' 4-34)
23. ההדגשות שלי - ניר זיתוני
24.
25. 88. אביא עוד מהמשך חקירת האב לפניי.
26. .."
27. ש. אתה תקוע בנושא הפנימייה, אבל למשך 14 שנים לא החלטת שום החלטה
28. הקשורה לילדים שלך, לא בנושא חינוך, לא בנושא בריאות. היית שותף
29. להחלטה, אתה יודע איזו?
30. ת. כן.
31. ש. היית שותף להחלטה לא להיות חלק מהחיים של הילדים שלך.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

ת. יש סיבה לכל דבר בחיים. אם לא ראיתי אותם חששתי לשלומם הנפשי, זה היה מטיל עומס רגשי על הילדים.

ש. מאז גיל שנתיים וחצי עד היום לא שילמת הוצאות חריגות על הילדים ויש הסכם. יש פירוט בכתב ההגנה של הסכום שהיית צריך לשלם, סה"כ 272,951 ₪. למה לא שילמת.

ת. לא הייתי מעורב בחיי הילדים, הייתי משלם לו היו מערבים אותי.

(פרו' מיום 1.12.19, עמ' 9, שו' 4-34)

ההדגשות שלי - ניר זיתוני

89. כפי שעולה מעדותו של האב לא היה חסם של ממש במשך שנים ארוכות לפנות לקטינים ולדרוש לקיים את זמני שהות שנקבעו בהסכם הגירושין. חרף האמור, האב מפיו מציין כי בחר ומצא לנכון לא להתערב בחייהם ולהניח לנפשם של הקטינים. לאב עמדו לא מעט אפשרויות לאכוף את ההסכם ולנקוט בהליכים משפטיים מתאימים לשמור על קשר עם הקטינים והוא בחר שלא לעשות כן. לא רק, האב מציין כי הייתה לו אפשרות להיות בקרבת הקטינים גם מאחר שבבעלותו נכס בצפון. חרף ריבוי האפשרויות לשמר קשר עם הקטינים ובהעדר כל מניעה משפטית ובהעדר כל ניסיון מוכח להיעזר בגורמים מקצועיים, אני קובע כי האב בחר לנתק קשר עם הקטינים ולא יזם כל צעד לחדש קשר עם הקטינים לפני קליטתם לפנימייה.

90. מכאן גם אם האב היה מוכיח קיומו של נזק לא מצאתי כי הוכח קיומו של קשר סיבתי בין מעשיה של הפנימייה לקרע ביחסים שבין הקטינים לאב, שכן מצאתי כי קרע זה נתגלע שנים ארוכות קודם קליטת הקטינים לפנימייה.

91. מחומר הראיות ומחקירות המעורבים עולה באופן שאינו משתמע לשתי פנים כי עוד קודם לקליטת הקטינים בפנימייה היה נתק מוחלט אשר נמשך מעל 10 שנים בין הקטינים לבין האב אשר לא היה מעורב בענייני חינוכם או בקבלת החלטות בעניין רפואי כלשהוא (ראו: פרו' מיום 1.12.19, עמ' 9, שו' 6-8). בכך שונות עובדות המקרה שלפני מעובדות המקרה בת"א 49238-12-14 אליו הפנה ב"כ התובע בסיכומיו.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

92. כאשר קבעתי כי אין קשר סיבתי עובדתי בין התנהגות הנתבעות לנזק הלא ממוני, אין מקום לבחון קיומו של קש"ס משפטי בנסיבות העניין.

קש"ס עובדתי/משפטי ביחס לנזק ממוני

93. נטען כי לאב נגרם הפסד עבר בגין תשלומי דמי מדור אשר עמדו ביום חתימת הסכם הגירושין על סך 600 ₪. האב טוען כי בעת הגשת התביעה הקטינים שהו 3 וחצי שנים בפנימייה אשר נגרם לו בהם נזק על סך 25,200 ₪ והפסדים עתידיים עד הגעתם לגיל 18 נאמדו בסך של 20,880 ₪. ייאמר כאן כי הילדים היו קטינים ביום הגשת התביעה אם כי הגיעו לגיל 18 החל מ, כלומר כל הנזק הנטען התרחש בעבר, בהנחה כי האב המשיך לשלם מזונות כהצהרתו.

94. האב הפנה לאוסף פסיקה אשר הכירה בהפחתת דמי המזונות ובעיקר צרכי הקטין למחצית עקב שהות בפנימייה. האב עותר לקבל פיצוי בגין ראש נזק זה הן מהאם והן מהפנימייה חרף העובדה כי את עוולת הרשלנות ייחס עד שלב הסיכומים רק לפנימייה.

95. ראשית, אציין כי דרישת האב מנוגדת להצהרות רבות שלו במהלך ניהול ההליך כי הוא ימשיך לשלם את דמי המזונות בהתאם להסכמות. שנית, האב לא הוכיח קשר סיבתי משפטי בין ראש נזק זה לבין מחדלי הפנימייה. הרי גם אם אקבע כי קיים קשר סיבתי עובדתי ביחס לראש נזק זה, ואעבור לבחון קשר סיבתי משפטי המסקנה המתבקשת כי אין כל קשר סיבתי משפטי בהתאם למבחן הסיכון. המחוקק לא בא להגן על ראש נזק זה כאשר דן בעניין החובה. גם לפי מבחן השכל הישר כלל נסיבות התיק מביאות למסקנה כי אין כל קשר סיבתי משפטי. הניסיון מלמד כי אב המנותק מילדיו בעל כורחו, פונה לבית המשפט ומבקש להפחית ואף לבטל את חיובו במזונות הילדים בשל כך. על כן סעד זה נגד הפנימייה – נדחה.

96. מכל מקום הוכח בפניי כי אשמתו של האב מבטלת כל קשר סיבתי. לענין זה ארחיב במסגרת הדיון בפרק הבא.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

97. ביחס לאם – אדון בזה בפרק נפרד. בהמשך אזכיר כי עוולת הרשלנות בכתב התביעה לא כוונה נגד האם.

אשם תורם מצד התובע

98. הנתבעות – פנימייה/המנהל, טענו בכתבי הטענות מטעמם כי יש לייחס לאב אחריות לנזק.

99. מכוח סעיפים 65 ו-68 לפקודת הנזיקין מוסמך בית המשפט להקטין את הפיצויים שחייב הנתבע לשלם לתובע עבור הנזק או לפטור אותו לחלוטין מהתשלום, כפונקציה של צדק תוך התחשבות במידת אחריותם של הצדדים לנזק. תובע ייחשב כבעל אשם תורם אם צריך היה לצפות שאם אינו מתנהג כאדם סביר הוא עלול להזיק לעצמו. מקום בו אדם יכול היה לנקוט אמצעים שאדם סביר היה נוקט באותן נסיבות ועל ידי זה למנוע את הנזק או להקטין, כי אז ניתן לייחס לו אשם תורם אם לא נקט אותם אמצעים. אדם סביר חייב לצפות מראש הימצאותם של סיכונים ואם הוא מתעלם מהם בית המשפט יחלק את האחריות בינו לבין הנתבע. (ראו: ע"א 57/56 מורדקוביץ נ' מנחם, פ"ד יא 602; ע"א 316/75 שור נ' מדינת ישראל, פ"ד לא (1) 299).

100. לצורך קביעת קיומו של אשם תורם, נקבע זה מכבר בפסיקת בית המשפט העליון – כדלקמן:

"שניים הם המבחנים העיקריים אשר הוצבו בפסיקת בית המשפט לבחינת האשם התורם:

- א. האם אדם סביר היה נזהר יותר (מבחן האדם הסביר).
- ב. מבחן חלוקת האשמה: בית המשפט ישקול מבחינה מוסרית את מעשי הרשלנות של המזיק והניזוק בהצבתם זה מול זה כדי להשוות ולהעריך, מבחינת האשמה המוסרית, את מידתם ומשקלם של מעשיו ומחדליו של כל צד "..." (ראו: ע"א 542/87 קופת אשראי וחסכון אגודה הדדית בע"מ נ' מוסטפא בן אחמד עוואד).

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

101. טענות ההגנה העיקרית של הפנימייה וזו של המנהל במיוחד, ככל שהאב חפץ להיות מעורב בענייני הקטינים בכלל וחינוכם בפרט, היה עליו לפעול על פי חוק עדכון כתובת תשס"ה – 2005. ככל שהאב חפץ כי כל מידע בדבר הקטינים ישלח גם אליו, היה עליו לעדכן, בהתאם לסעיף 2 א' (א) לחוק הנ"ל, את כתובתו, ככתובת נוספת למשלוח דואר לקטינים.

102. הואיל ואין מחלוקת כי האב לא עדכן כתובתו כאמור במרשם האוכלוסין ככתובת נוספת למשלוח דואר לקטינים, נטען כי אין לו אלא להלין על עצמו.

103. זאת ועוד, לטענת כל המעורבים, והדבר אינו מוכחש, האב לא טרח במשך שנים קודם לקליטת הקטינים לפנימייה, היינו כאשר היו במוסדות אחרים, לעדכן בדבר רצונו להיות מעורב במתרחש עם הקטינים במוסדות החינוך לרבות הליך הרישום ולקבל עדכונים. למעשה התובע בחר שלא להיות מעורב ומעורה בכל ענייני הקטינים. משכך, נטען כי לאב אשם תורם המנתק את הקשר הסיבתי בין רשלנותן של הנתבעות ככל שתקבע, לבין הנזק.

104. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים הצריכים לעניין, ובשים לב לאמור לעיל, אני קובע כי לאב אשם תורם המנתק כל קשר סיבתי בין הנזק הנטען לבין מחדלן של הפנימייה או מי מטעמה.

105. **לסיכום:** יוצא אם כן כי עיון בחומר הראיתי לא מותיר כל ספק בעיני כי הנתק נוצר שנים רבות קודם קליטת הקטינים לפנימייה ולא על רקע התנהגות הפנימייה או מי מטעמה. הינו אפילו ותשובתי לשאלת קיומו של קשר סיבתי בין התנהגות הפנימייה לנזק שנגרם (בהנחה שקיים נזק) הייתה בחיוב, אפילו ונניח כי הנזק שהתרחש היה צפוי ואף נופל למסגרת הסיכונים אשר יצרה התנהגות הפנימייה או מי מטעמה והנזק שנוצר הוא הנזק אשר על פי השכל הישר היה צריך למנעו מראש, הרי שמצאתי כי האב עצמו התרשל בכך שלא נקט באמצעים אקטיביים למניעת הנזק ולמצער להקטנתו. כך לדוגמא ע"י תביעת אכיפת הסכם גירושין, פנייה למחלקת הרווחה בשלב מוקדם, תביעה למשמורת, עדכון כתובת, פנייה למסגרת החינוכית הקודמת ועוד.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

106. האב לא הלן על המצב ששרר קודם לקליטת הקטינים לפנימייה לא היה מעורב ובחר להמשיך בדרך זו. התנהגות האב כאמור מנתקת את הקשר הסיבתי בין הפרת חובת הזהירות של הפנימייה או צד ג' לבין הנזק הנטען.

107. בנסיבות כאמור הרי שכלל והיה מוכח כי התקיים קשר סיבתי בין התנהגות הפנימייה לבין הנזק שנגרם הרי שהיה מקום לבטל כליל את חיוב הפנימייה הנתבעת בתשלום עבור כל נזק שהייתה אחראית לו וזאת על רקע התנהגות האב ומכוח [סעיפים 65 ו-68 לפקודת הנזיקין](#).

108. בנסיבות העניין היה מצופה מההורה הסביר כי יפעל בכל הכלים העומדים לרשותו לצורך מעורבות בחיי הקטינים. משלא הוכח בפניי כי האב עשה כן, הרי שאשמתו עולה על זו של הנתבעות ולכן לא היה מקום לחייב את הנתבעות בכל סכום שהוא עבור הנזקים שנגרמו לו לטענתו. מצופה מהאב לנקוט בפעולה אקטיבית להיות מעורב בחיי הקטינים ולמצער יעשה שימוש בכלים החוקיים העומדים לרשותו למימוש זכויותיו ההוריות.

109. עת שקבעתי העדר של קש"ס לנזק הנטען מתייתר הצורך לדון בעניין הנזק האם הוכח בכלל אם לאו. כמו כן אין עוד צורך לבחון חלוקת אחריות בין הנתבעות לצד השלישי. למעלה מו הצורך אני מביא את הדברים הבאים בעניין זה.

חלוקת אחריות

110. החלוקה הפנימית בין המעוולים נעשית, כאמור [בסעיף 84\(ב\) לפקודת הנזיקין](#), על פי "הצדק והיושר בהתחשב עם מידת אחריותו" של כל אחד מהמעוולים. החלוקה נעשית לפי מידת האשם המוסרי שאותו יש לייחס לכל אחד מהמעוולים או על פי מבחן האשמה ההדדית הכולל הן את רכיב הסיבתיות והן את רכיב האשמה המוסרית. (ראו: [ע"א 7008/09 ג'אבר עדנאן עבד אל רחים נ' מוסבאח עבד אל קאדר](#), 07.09.10, סעיף 40).

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

111. כפי שפורט לעיל, הפרת חובות הזהירות נעשתה הן ברמת המדיניות, ההנחיה והפיקוח המצויים בתחום סמכויות המנהל- משרד החינוך, והן ובתחומי הביצוע המצוי באחריות הפנימייה.

112. בנסיבות המקרה, אשמת הפנימייה גדולה מזו של המנהל. היא בעלת הזיקה הקרובה ביותר לקליטת החניכים וסיפוק מסגרת ביתית וחינוכית להם. הם האחראים הישירים לקליטת החניך ורישומו למסגרת חינוכית ולביצוע תכני חוזר המנכ"ל חרף העדר תחולה ישירה על הפנימייה.

113. בהתחשב במכלול הנסיבות, חלוקת אחריות בשיעור 70% על הפנימייה ו-30% על המנהל-משרד החינוך, היא חלוקה ראויה, המשקפת את אחריותה של כל אחת מהן, לאור טיב ההתרשלות המיוחסת לכל אחת מהן.

הוכחת הנזק הנטען

114. ביחס לעניין הוכחת הנזקים הנטענים, גם כאן האמור הוא למעלה מן הצורך, עת שנקבע שאין קשר סיבתי בין הנזקים הנטענים לבין התנהגות הפנימייה מתייטר הצורך לדון בשאלה אם האב הוכיח את הנזק, חרף האמור אתייחס לטענת הפנימייה וצד ג'.

115. ראשית אציין כי כידוע סעיף 8 (ג) לחוק בית משפט לענייני משפחה ותקנה 258 יב לתקנות סד"א קבעו פרוצדורה מיוחדת וספציפית בכל הקשור להגשת חוות דעת מומחים בבית המשפט לענייני משפחה (ראו גם סעיף 8 (ה) לחוק בית משפט לענייני משפחה כאשר אין מדובר בסכסוך בתוך המשפחה).

116. תקנה 258 יב (א) מסמיכה את בית המשפט לענייני משפחה למנות מומחה מטעמו, לבקשת מי מבעל הדין ואף מיוזמתו, ואינה מאפשרת למי מבעלי הדין להגיש חוות דעת מומחה מטעמו קודם לכן.

117. תקנה 258 יב (ז) לתקנות סד"א קובעת כי משמונה מומחה מטעם בית המשפט, לא יהא בעל דין רשאי להגיש חוות דעת של מומחה מטעמו אלא לאחר שבית המשפט בחן אם ליתן צו על פי סעיף 8 (ג) לחוק בית משפט לענייני משפחה.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

118. בענייננו האב לא היה רשאי להגיש חוות דעת מטעמו כטענת הפנימייה, אך לא עתר למינוי מומחה להוכחת נזק שברפואה או כל נזק אחר שהוכחתו טעונה הגשת חוות דעת.

119. אציין כי הטענה בדבר הנזקים נטענה בעלמא וללא כל תימוכין ללא מסמכים רלוונטיים ולא נעתר למינוי מומחה כמתבקש במקרים דומים. לא הוכח על ידי האב שיעורו של הנזק. מכל מקום לא הוכח ולו בראשית ראיה הקשר הסיבתי בין מחדלן של הנתבעת וצד ג' – הפנימייה, או המנהל לבין הנזק הנטען. הטענה לפיה הנזק בשיעור מלוא דמי המזונות ניתן לחישוב פשוט היא נכונה, אך לא זה הנזק שנתבע בכתב התביעה. לא ניתן לתקן את כתב התביעה במסגרת הסיכומים. גם הטענה לפיה הנזק הוא בשיעור דמי המדור לא תוכל להתקבל שכן אין כל אפשרות לקבוע מה היה התובע עושה לו קוימה החובה והיה נמסר לו על כוונת האם לרשום את הילדים לפנימייה. נוכח משך הנתק באותה עת, לא הוכח במאזן הסתברויות כי מידע שכזה היה מוביל את התובע לנסות לחדש את הקשר בינו לבין הקטינים. לא הוכח במאזן הסתברויות כי התגובה של התובע לקבלת המידע היתה תביעה להפחתת דמי המזונות, שכן גם לאחר חידוש הקשר בשנת 2017 לא הוגשה תביעה שכזו.

באשר לרכיב של עוגמת נפש ופגיעה במוניטין, רכיב זה אינו מחייב הגשת חוות דעת וכימות מדויק, נוכח שיקול הדעת הרחב המוקנה לבית המשפט בענין זה. עם זאת, רכיב זה לא הוכח במקרה שלפני, נוכח מסקנות בית המשפט בכל הנוגע להתנהלות התובע ומידת אחריותו למצב שנוצר בינו לבין הקטינים. ברי כי לא ניתן להגיע למסקנות בענין זה על בסיס טענות שמעלה התובע לראשונה בשלב הסיכומים בנוגע לקשר בינו לבין הילדים היום. דווקא פסק הדין אליו הפנה התובע בסיכומים בת"א 49238-12-14 מחזק את המסקנה מדוע במקרה דנן אין הצדקה לפסוק לתובע פיצוי בגין עוגמת נפש, נוכח השוני הקיצוני בתשתית העובדתית בין אותו מקרה לבין המקרה דנן. באותו מקרה אב הגיש תביעה לפיצויים בגין עוגמת נפש ונזקים נוספים נגד האם ושתי רשויות מקומיות, אשר אפשרו ביטול רישום הקטינה לבית ספר ביבנה ורישום הקטינה לבית ספר בחיפה. האב באותו מקרה פנה מיד לבית המשפט לענייני משפחה כדי למנוע את מעבר מקום המגורים לאחר שחיכה לקטינה בשערי בית הספר ביבנה והקטינה לא הגיעה. במקרה דנן, התובע לא עשה כל פעולה ממשית בזמן אמת כדי למנוע נתק ולחדש קשר עם ילדיו במשך למעלה מעשור ורק לאחר מכן, כאשר עלה בידו לחדש קשר עם ילדיו לפרק זמן קצר והקשר נותק שוב, הגיש תביעה נזיקית נגד האם והפנימייה.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

הפרת חובה חקוקה

120. עוולה זו הופנתה נגד האם והפנימייה יחד, להבדיל מעוולת הרשלנות נטענה כלפי הפנימייה בלבד.

121. עוולה זו הוגדרה בס' 63 [לפקודת הניקין](#) (נוסח חדש), כדלקמן :

63" הפרת חובה חקוקה

(א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו – והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוג או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לעניין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני אדם בכלל או של בני אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני".

122. בהתאם לפסיקה, העוולה של הפרת חובה חקוקה מונה חמישה יסודות מצטברים :

(א). חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק ;

(ב). החיקוק נועד לטובתו של הניזוק ;

(ג). המזיק הפר חובה המוטלת עליו ;

(ד). ההפרה גורמת לניזוק נזק ;

(ה). הנזק הנגרם הוא מסוג הנזק אליו התכוון המחוקק.

(ראו גם : ע"א 145/80 [ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש](#), פ"ד לז(1), 113)

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

123. האב טוען כי האם והפנימייה הפרו חובה חקוקה, מבלי לפרט תחת כותרת זו לאיזה חקיקה הוא מכוון את טענתו.
124. הכלל הוא כי בעת הגשת תביעה בגין הפרת חובה חקוקה, יש לציין את הוראת החוק שהופרה לפי הטענה, וזאת בהתאם לאמור [בתקנה 74 לתקנות סדר הדין האזרחי](#), התשמ"ד - 1984.
125. האב לא עשה כנדרש, הטענות שלו בפרק זה נעשו באופן כללי מבלי לפרט איזה הוראה הפרה כל אחת מהנתבעות. אם כי תחת הכותרת של "[אחריות הנתבעת 1](#)", ציין כי האם הפרה לכאורה את הוראות סעיף 18 לחוק הכשרות בכך שלא קבלה הסכמתו קודם רישום הקטינים לפנימייה. בסוף טען גם לפגיעה במוניטין ושלילת אבהותו.
126. בדומה לכך גם הפנה האב טענת הפרה חובה חקוקה נגד הפנימייה וזאת מבלי להפנות להוראות החוק אליהן הוא מכוון את טענתו.
127. לאור האמור הייתי יכול להסתפק בהעדר פירוט כדין לדחות את טענות האב. חרף האמור אדון בהן לגופם.
128. ככל הנראה וכעולה מסיכומי האב, האב מתכוון להפרת אותה חובה חקוקה אשר לשיטתו מקיימה את עוולת הרשלנות, היינו אותם הוראות של חוזר מנכ"ל ועוד, אשר קבעתי כי היה על הפנימייה או מי מטעמה ליידע את האב בנוגע לקליטת הקטינים לפנימייה בכל דרך שלא דורשת מאמץ מיוחד ועלויות גבוהות.
129. אף שהיה על האב חובה בדין לפרט בכתב התביעה את פרטי ההוראה החקוקה שלטענתו הפרה כל אחת מהנתבעות, והוא לא עשה כן, מצאתי להוסיף ולהבהיר כי אין הוא זכאי לפיצוי בגין הפרת חובה חקוקה, משום שבהתאם [לסעיף 63\(א\) לפקודת הנזיקין](#), על מנת לזכות בפיצוי בגין הפרת חובה חקוקה, חייב הוא להוכיח נזק, שאליו התכוון המחוקק. בענייננו ספק אם לאב נגרם נזק כלשהו לאור תרומתו המשמעותית והמכרעת לנתק בינו לבין הקטינים כפי שהובהר בפרק הדן בעלוות הרשלנות. לא רק,

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

נניח לצורך הדיון כי לאב נגרם נזק, הן למקרא סעיף 18 לחוק הכשרות והן למקרא
הוראות חוזר מנכ"ל או חוק לימוד חובה לרבות כל ההוראות שאוזכרו בפרק של עוולת
הרשלנות. הפרת החובה הקבועה בסעיפים אלה נועדה לטובת הקטין במיוחד סעיף 18
לחוק הכשרות, הנזק שיגרם מהפרת חובה זו הוא כלפי הקטין ואינו מסוג הנזק
שהתכוון אליו החיקוק – נזק שנגרם לקטין בגין זכותו להירשם למסגרת חינוכית
ולקבל חינוך בדרך מיטבית. החיקוק על פי פירושו הנכון לא התכוון להוציא תרופת
הפיצויים. אין כל אזכור לכוונה כזו, אין כל הגיון בהוצאת תרופת הפיצויים שעה
שנגרם נזק לילד על ידי הורה. כאמור, תכלית תורת הנזיקין והפיצוי בגין גרימת עוולה
היא להביא את הניזוק למצבו כפי שהיה לפני שנגרם לו הנזק. בענייננו האב טוען שהוא
הניזוק, כאשר תכליתה של הוראות החוק למנוע נזק לקטין ולא להורה. כמו כן הוראות
הדין בכללותן לרבות הוראות חוזר מנכ"ל מטרתן לדאוג לטובת הקטין בראש
בראשונה לצד זכות ההורה להיות מעורב בחיי ילדיו כל עוד מעורבותו זו אינה מזיקה
לקטין.

130. **לסיכום:** אחד התנאים לגיבושה של אחריות במסגרת העוולה של הפרת חובה
חקוקה הוא כי החיקוק שביסוד החובה נועד "לטובתו או להגנתו" של התובע (ראו:
[ע"א 610/02 מפעל הפיס נ' לוטונט מועדון חברים בע"מ](#)).

131. **בענייננו**, גם בהנחה שהופרה חובה חקוקה, על האב להוכיח כי החיקוק עליו הוא
מבסס את תביעתו, אכן נועד להגן על אינטרסים שלו, במאובחן מאינטרסים של
הקטינים. כאשר האב לא היטיב לפרט תביעתו בגין עוולה זו בדרך נאותה, הנחתי שהוא
התכוון לאותן הוראות חוק שמבסס עליהם את עוולת הרשלנות. לפיכך, יש לבדוק
לעניין זה את היסוד האחרון בעניין הנזק, והוא האם התכוון המחוקק בחיקוק, על פי
פירושו ותכליתו, להעניק תרופה אזרחית על הפרתו והיא הענקת פיצוי בשל גרימת
עוולה של הפרת חובה חקוקה – אני סבור שלא כך הוא הדבר.

132. **לאור האמור, אני דוחה טענתו של האב נגד האם והן נגד הפנימייה כי הוא זכאי
לפיצוי בגין הפרת חובה חקוקה.**

נזק ממון מהאם

133. **שוב אדגיש, כי דרישת האב מנוגדת להצהרות רבות שלו במהלך ניהול ההליך כי הוא
ימשיך לשלם את דמי המזונות בהתאם להסכמות. האב לא טען לרשלנות נגדה אם כי**

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

טען כי גרמה לו הפסד בתשלום דמי מדור. שוב אציין האב בחר להיות מרוחק מחיי
הקטינים כפי שעולה מעדותו לפניי (ראו: ציטוטים שהובאו לעיל), על כן, קשה לקבל
טענתו זו גם נגד האם. אכן הפסיקה הכירה בהפחתת דמי מזונות בעניין קטינים
השוהים בפנימייה. אם כי, בנסיבות מיוחדות של תיק זה לפיו האב לא קיים זמני
שהות מעל 10 שנים ולא השתתף במחציות במשך תקופה דומה, אין כל הצדקה לחייב
בכך את האם בהחזר במסגרת הליך זה. לא למותר לציין כי לא נסתרה טענת האם כי
הקטינים שוהים בבית האם בסופי שבוע בחגים וכן כי היא נושאת בעלויות בגין
טיפולם ותרופות ועוד הוצאות, כאשר צרפה אסמכתאות המעידות על כך.

סוף דבר:

- התביעה נדחית. הודעת צד ג' נדחית.
- נוכח תוצאת פסק הדין ונימוקיו, אני מחייב את התובע לשלם לנתבעת 1 הוצאות משפט בסך של 1,000 ₪ ושכ"ט עו"ד בסך של 11,700 ₪. נוכח מסקנתי בדבר התרשלות הנתבעת 2 וצד ג', אני מחייב את התובע לשלם לנתבעת 2 הוצאות משפט בסך 500 ₪ ושכ"ט עו"ד בסך

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

של 5,850 ₪ . כמו כן , אני מחייב את התובע לשלם לצד ג' הוצאות משפט בסך של 500 ₪
ושכ"ט עו"ד בסך של 5,850 ₪ .

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה תוך 45 יום ממועד קבלת פסק הדין .

פסק הדין מותר לפרסום לאחר השמטת פרטים מזהים .

פסק הדין המקורי ניתן ביום, כ"א אדר תשפ"א, 05 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.

ניר זיתוני, שופט

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 18-02-31377 האב נ' האם ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

ניתנה היום, כ"א אדר תשפ"א, 05 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.

1
2
3

חתימה